

REDACTIA

Arad, Deák Ferencz-u. Nr. 8

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor. pe 1/2
pe 10 cor.; pe 1/4 de an
pe 5 cor.; pe 1 lună 2 cor.
Pentru România și
București pe an:
40 franci.

Manuscrisurile nu se napolază

TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deák Ferencz u. Nr. 8

INSERȚIUNILE

de un șir garsonde prime
dată 14 bani; a doua dată
12 bani; a treia dată 10
de fiecare publicare.

Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Scrierile referențate nu se
primesc.

Anul V.

Număr de Duminică

Nr. 15

Element disolvant.

(S) Ziarul „Magyarország” în numărul său din urmă se ocupă la loc de frunte de „mișcarea disolvantă de stat”, pornită în rândurile Germanilor din Ungaria.

Datele ultimului recensământ prezintă numărul Germanilor din patrie la peste două milioane. Așa că acest element se dovedește că nu se conține pe loc cu națiunea maghiară; din contră, spiritul dominant în mijlocul Germanilor devine din ce în ce mai agresiv față de tendințele de maghiarizare.

Exemple sunt recente, în afacerea teatrului din Odensburg, în spațiul de ziare naționaliste în părțile unde maghiarii credeau că Germanii sunt deja cuceriti pentru maghiarism, în Hunat, — exemplu este atitudinea Sasilor, cari au devenit așa zicând conducătorii elementului german din Ungaria, în direcție naționalistă.

Această mișcare a germanilor are puternice baze atât în lăuntru, cât și în afară.

În afară, sunt cunoscute relațiile, legăturile Sasilor cu cercurile în împărăția germană; și firește sunt în patitură dintre marea corp german și mică insula icuită în Ungaria, căci același neam, cu aceeași limbă, cu aceeași tendințe, aceeași aspirații culturale și morale, cu toții se înșiră în urma aceluiasi ideal, — după „Magyarország”: idealul politic pan-german.

În lăuntru, eată pericolul ce amenință Ungaria prin „deșteptarea la conștiință națională” a Germanilor:

„Dacă această mișcare ar reuși — zice „Magyarország” — ca în adevăr să pună chestia națională germană în întregime sa, ar fi pentru noi un mai mare pericol decât ori-care altă mișcare naționalistă; și aceasta pentru motivul, că cel mai mare organism al vieții de stat, armata, e germană și ea. Conștiința națională germană deșteptată, ar găsi o conștiință naturală, a adăpare și mulțumire abundanță în armata organizată nemțește. Ideia de stat național maghiar ar dispărea în fața ochilor compatrioților noștri de limbă maternă germană, căci în organizarea germană a armatei ei n'ar vedea un expedient, ci domnia ideii naționale germane. Aceste două milioane de cetățeni, dacă s'au îndepărtat odată, tocmal din această cauză va fi un mare rău pentru țara noastră și pentru țările noastre și alipirei de patria maghiară...”

Acestea sunt temerile, aceasta este îngrijorarea ziarului independist, față de „mișcarea disolvantă de stat”.

Nu vom mai urma pe „Magyarország” în concluziile sale, ci ne oprim aici, pentru a face noi oare-cari concludenți, luând de basă expunerile de mai sus.

Admițând că germanismul ar fi un pericol pentru asigurarea trănietății statului, lupta contra lui ar duce înspre slavism, care se ridică drept contra-punct.

Cred Maghiarii că a se întovărăși cu Slavii, vrășmașii firești ai Ger-

manilor, sau a favoriza expansiunea lor, ar însemna a face o politică cuminte? Preponderanța și ajutorul la preponderanța a Slavilor din monarhie, a unui popor de 20 milioane, vecin cu Rusia, gravitator spre orientala Rusie, ar contribui la întărirea statului ungar? Aceasta de sigur nu o va susține nimeni.

Dar' atunci, a lupta contra germanismului și contra slavismului de odată; și a lupta contra tuturor elementelor constitutive ale patriei noastre, precum o face aceasta Maghiarii, ce situație ne înfațișează? Este: *Bel-lum unius contra omnes!*

Aceasta e situația desolatoare pentru Maghiarii! Și ar fi timpul, ca ei să se deștepte și să-și dea seamă odată de anormalitatea situației ce-și creează și să pornească pe altă cale, dacă în adevăr țin la țaria și înaintarea patriei și nu sunt înșiși cei-ce conduc o „mișcare disolvantă de stat”.

Aruncat de soartă în mijlocul a două mari popoare rivale, ca neam, limbă, tendințe și aspirații, poporul maghiar în fața acestei situații e avizat la elementul român, și numai cu ajutorul acestuia, cu acesta împreună, în colaborare și în unire, va pute să se susțină și să pună săvârșă la oricui eutropire.

Se impune deci în mod fatal și în mod firesc o împăcare, o apropiere a acestor două neamuri, pentru a se găsi formula contra „mișcărilor disolvante de stat”. Cu atât mai mult, cu cât gloria trecutului patriei noastre revine acestor două elemente, neamului român și neamului maghiar, — și țaria ei în viitor tot numai pe acestea se poate baza.

Legea, dreptul și dreptatea să devie o realitate în Ungaria și atunci bazele țării patriei noastre s'au depus în puterile unite.

Memento!

Însinuire perfidă. „Budapești Hirlap” (Nr. 100) luând notă de un articol din ziarul „Apărarea Națională” din București, scris din incidentul admiterii în Rusia a tipăririi de serieri pentru poporul român basarabean în limba română, cu litere cirilice, se dedă la următoarele elucubrațiuni:

„Cea ce au făcut Rușii în Basarabia, e în adevăr un fleac, și efectul totuși îl vezi cu ochii. Ce va fi efectul, când din partea Rusiei numai o clipire din ochi, care va însemna că atitudinii rusele a României îi poate fi răsplata chiar și Ardealul? Dacă interesele Rusiei poruncesc, putem fi convinși, că clipirea din ochi chiar nu va lipsi; cu atât mai ales, cu cât în Petersburg este știut, că în România o așteaptă aceasta mulți și foarte mulți”.

Semi-oficiosul, cum se vede își închipue că și în România există bărbați politici a la Rindler Gyula (mulți!) și „iredente”, ca și kassuthismul autohton dela noi.

A și arunca păcatele „imperialiste” în spinarea altora în tot cazul nu seamănă a cumintie.

Cifre înspăimântătoare. Datele statistice, în privința stării sanitare din țeară,

sunt înspăimântătoare. Din toate țările Europei în afară de Rusia, unde aruși băntuie iocurile în câte-un ținut, numărul morților mai mare este la noi. În anul 1899 au murit 44%, adică vre-o 250.000 oameni, în lipsă de ajutor medical. Aceasta este însă după socoteala generală a morțiilor din toată țara. În parte, sunt șase comitate, în cari 85—90% au murit în lipsă de ajutor medical; în nouă comitate 57—80%; în opt comitate 70—75%; în opt 65—70%; în trei spre-ecce 50—55%. Cea-ce va să zică în jumătate din comitatele țării e lucru rar ajutorul medical; iar cei ce se prăpădesc mai mult, sunt muncitorii, țăranii, de cari mai mare grije și interes ar fi să desvolte statul. E datoria lui chiar, căci dela aceștia la mai mult — și lor le dă mai puțin.

LA SINOD.

Duminica Tomii este pentru biserica ortodoxă română din țara noastră o zi de mare importanță.

Este ziua întrunirii credincioșilor aleși pentru a pune la cale afacerile de competență sinodala, este astfel un moment însemnat al vieții noastre naționale-bisericești.

În arhiepiscopia, în Sibiu, în dieceza Aradului și Caransebeșului, deputații bisericești și mireni se întrunesc în Sinod, spre a lucra, a chibzui și a pune la cale cele de lipsă, pentru bunul mers al treburilor bisericești, școlare și economice, cari se țin de instituțiunea acestei Sfinte Biserici.

Cum biserica a fost întotdeauna scutul și sprigina neamului nostru, păstrându-ne credința și ființa națională, neștirbite, din moși și strămoși, — cu vine-se tuturor și ne îndeamnă sufletul și inima, ca toată atențiunea și toată râvnă pentru păstrarea și întărirea ei cu inimă curată să-i hărăzim.

Întărire și scut pentru viitor, depozitară de drepturi naționale-bisericești ne este biserica ortodoxă română din patrie; — și atunci, când deputații sinodali se întrunesc pentru a-și îndeplini rolul, aminte să ne aducem în întâiul moment de acel providențial bărbat, — care a cuprins în „Statutul organic” drepturile ce s'au hărăzit acestei biserici, — de marele Andreiu, căci zid puternic a așezat el și temelie bisericii noastre.

Constituția bisericii ortodoxe române să fie un îndemn la serioasă și cinstită muncă și contribuire la prosperarea ei, precum ne este o garanție această constituție, pentru îndeplinirea rolului și misiunii ce i-s'a dat, — pentru binele și mântuirea neamului nostru.

Dacă însă legea bună este, nu mai puțină importanță are aplicarea, executarea ei. De aceea, cei ce cheamă sunt în întâiul rind a păzi legea, sunt cei dintâii vinovați pentru efectele practicei carei sau eludării ei.

Dieceza Aradului, sub înțeleapta și părinteasca conducere a P. S. Sale

Episcopului Iosif Goldiș, scăpata de domnia absolutistă întunecoasă, merge spre calea regenerării. Duhul evanghelic este acela, care conduce în actele sale pe distinsul nostru prelat, și constituția bisericii este legea înstăpânită în această diecesă.

Neajunsurile, destrăbălarea și decadența din trecut au găsit leacul, căci inimă curată și devotament fără prihană s'au pus în slujba bisericii, pentru întărirea și mărirea ei.

Conducerea în bune mână a ajuns și pas cu pas se resimte mersul regulat și spre bine al funcțiunii organismului ei. Actualul sinod la rindul său chemat va fi, ca să contribuie pentru sevrșirea a o sumă de îmbunătățiri reclamate de starea lucrurilor și pregătite prin serioasă muncă și devotate silințe.

Lozinca celor ce se vor aduna în sinod să fie: La lucru! — căci numai astfel își vor îndeplini menirea, se vor achita de mandatele ce li-s'au încredințat.

Cel din urmă...

(K.) În ziua duminică a fost eohorit în mormânt, la Caransebeș, cel din urmă general român, care a fost podoba armatei împărătești: blândul, înțeleptul și viteazul Seracin. El e cel din urmă din stejarii puternici ai neamului românesc de sub sceptrul Habsburgilor și alături de Doda și Trapșa, singurul Român, care în armata monarhiei, prin muncă și stăruință, prin curaj rar și o minte ageră, a știut să ajungă la o treaptă atât de înaltă! Ani de zile a fost paznic la hotarele cele mai prețioase ale Austro-Ungariei: comandant peste oștiră din Bucovina.

Și întotdeauna el a fost nu numai un bun soldat, un credincios al Tronului, dar inima lui nu a încetat o singură clipă a bate pentru neam și ori unde a fost, cu gândul său el îmbrățișa mereu poporul român obijduit. Se gândia la nevoile și suferințele noastre și părăsind armata, încărcat de cinste și lauda împăratului, deși bătrân, cu inimă de tiner el căuta să adauge încă la vrednicile sale, lucrând în ogrorul destul de înțelesit al vieții noastre naționale. Lua parte la Sinodele și Congresele noastre bisericești naționale și nimeni nu i-a cerut un sfat, fără ca să rămână mângăiat și uimit de câte știa și cum simțea Seracin.

Noi avem mândria deosebită de a fi luptat, la Congresul național bisericesc, pentru alegerea de mitropolit și când cu ajutorul de stat, alături cu generalul Seracin. Fața lui blândă, ochii ageri și poruncitori, mersul lui hotărât, deși îl apăsa greutatea a șeptezeci și șase ani, ne făcuse să-l înconjurăm cu dragoste și sfială. Purta întotdeauna hsină de ostaș și din strălucirea faptelor sale militare

se revărsau raze nu numai asupra armatei Imperătești, ci și asupra grăntărilor români bănațeni și a Românilor peste tot, din sinul cărora a ieșit și pe cari i-a iubit ca pe frații săi dulci.

Dacă în anii din urmă nu ar fi fost mai mult bolnav decât sănătos, fără îndoială că el se arunca și în lupta politică. Ni-o spunea adesea, că are această dorință. Și cine știe, ce legături minunate avea la Viena, cu bărbăți sus puși; cine știe, de câtă încredere se bucura la Tron, își poate închipui și pierderea mare ce neamul românesc a îndurat prin moartea generalului Seracin.

Noi, cu sufletul îndurerat, depunem la mormântul lui prinosul nemărginit al noastre jale.

Fie-i țărina ușoară după-cum vieța i-a fost un șir de lupte strălucite.

Știri politice.

Consiliu comun de ministri. În 16 Aprilie n. s'a ținut în Viena un consiliu comun de ministri și monarhiei, sub președinția ministrului de externe a contelui Golucowski. Au fost de față ministrul-președinte Körber și Söll, apoi ministrul de finanțe Dr. Böhm-Bawerk și Lukács, ministri comuni baron Kriegerhammer și Kállay și amiralul baron Spaun. Conferința a ținut de la orele două până la șase după amiază, când s'a și terminat, statorindu-se preliminarul bugetului comun pentru anul viitor, care se va prezenta Deputaților ce se vor întruni în luna Maiu a. c. Consiliul de coroană, sub președinția Majestății Sale, de data aceasta nu s'a ținut, deoarece ce deosebiri de vederi guvernele celor două state.

Emigrări en grămadă. Duminică, în 15 l. c. n., au plecat prin gara de Nord din Budapesta 475 de emigranți din Ungaria uniți pentru Germania, iar partea cea mai mare pentru America. Emigranții sunt de prin ținutul Bacca și de pe la Seghedin. — Tot asemenea se anunță și din Fiume, că în 17 l. c. n. 160 țărani din Croația s'au îmbarcat acolo să plece în America.

Ștabli și alegerile. Valorosul organ din Timișoara, *Deutsches Tagblatt für Ungarn*, vorbind într'un prim-articol despre „alegeri și naționalitățile” fixează atitudinea germanilor din Banat în următorul chip:

„Noi și dacă de data aceasta nu ne vom pune candidații noștri, în tot cazul vom face bine dacă vom căuta până în inima, până în rinichii acelor candidați, cari ar dori să aibă voturile noastre; și să le cerem să se oblige la susținerea intactă a art. de lege 44 din anul 1868, care cuprinde drepturile noastre naționale.”

Falk Miksa, vestitul șablu „liberal” neomaghiar și raportor perpetuu în delegațiune, după-cum anunță ziarele maghiare, nu-și va mai pune candidatura la deputație în cercul I. electoral din Budapesta, pe care îl reprezintă până acum. Nu va mai candida de loc la deputație, căzând sub prescripțiunile legit incompatibilității.

Ziarul *Hazánk* reflectând la această știre adaugă, că Falk nici nu ar mai fi reales, dacă ar candida chiar; deoarece alegătorii sunt revoltați contra lui, în special funcționarii, de a căror cereri el nu a ținut cont, deși până acum cu concursul lor a fost ales întotdeauna. La colț cu jupânul?

„Magyar Szó”, reflectând fantasticilor plănuit de „imperialism maghiar” inspirate

de o vreme încoace de *Budapesti H-lap*, cu o logică la el neobicinuită raționează:

„Să presupunem că s'ar întâmpla, la caee-ce într'adevăr astăzi o minte sănătoasă nu se poate gândi, să ajungem stăpânii întregii monarhii. Acest dumnezeu dar la nici un caz nu l-am putea sorta. Darul ne-ar reduce în praf. Am putea zice: „la-1 de pe mine că-1 omor”. Și în marginile actualelor noastre hotare abia o ducem cu naționalitățile și cu nevoile noastre interne. Ca conducători ai unei nări monarhii, pe dată ne-am prăbuși cu totul și am ajunge cea mai nenorocită minoritate.”

In chestia sēcuiască. Ziarul *Budapesti H-lap* de Marți raportează următoarele:

„Asupra chestiei sēcuiască reflectează astăzi în „B. N.” un deputat dietal din sēcuiime”. Se jeluște grozav de ruina Sēcuiilor, varsă lacrimi groase peste ei și vede cauza marei mizerii a Sēcuiilor în emigrarea lor în România și în lipsa unei băneli agricole sēcuiști; căci băncile valahe și sēcuiști apasă greu pe Sēcui. Acasă, la căminul său trebuie fortificat neamul sēcuiesc. Abstrăgând dela împrejurarea că „deputatul dietal din sēcuiime” numai acum, înaintea alegerilor, și a deschis inima îngrijorată pentru Sēcuii, el face o foarte greșită diagnoză a nevoilor sēcuiimel. Noi cunoaștem mai bine relele și prin urmare și leacurile lor, cari sunt: 1) Jidov să nu fie admis în sēcuiime; iar aceia cari sunt deja acolo, să li-se ușureze emigrarea. 2) Antreprenor jidov, căriumar, negator medic și avocat, să nu fie suferit. 3) Jidov să nu se aleagă deputat în sēcuiime. — Aceasta o rețeta. Deter, sig. etar.”

Congresul ziaristilor slavii. În zilele acestea a avut loc la Reguza (Dalmatia), în palatul președintelui republicii de odinioară, congresul ziaristilor slavii. Coresp. ziarului „B. H.” a „versat lacrimi” văzând din desbaterile congresului că ziaristii maghiari învârgălași sunt vrăjmași ai maghiarismului, — încât nici urmă de simpatii între slavii maghiarilor nu le-a mai rămas.

Din Dietă.

— Ședința dela 18 l. c. —

După vacanța de trei săptămâni, părinții patriei earăși s'au întrunit ieri, 18 Aprilie n., în sălile Dietei, pentru-ca să reia firul „lucrărilor” întrerupte înainte de Paști. Revederea deputaților, adunați în număr destul de considerabil, a fost pentru ei o bucurie, căci mulți multe aveau să-și comunice din cele experiate dela despărțire încoace.

Înainte de ședință, conversații vii se petrec în coridoare, îndeosebi despre mișcările ce se fac în țeară în fața alegerilor noue, ce se apropie, și despre reforma nouă a incompatibilității, care mult dă de gândit multor doritori de mandate și pentru viitor.

În sala de ședințe cu puțin interes se începe desbaterea în special asupra contractării cu societatea de navigație „Adria”, care atâta șgomot produsese în ședințele înainte de Paști.

Primul orator al ședinței a fost kossuthistul Pichler Gyözö, care timp de două ore a polemizat cu vorbirea din urmă a ministrului de comerț Hegedüs, solicitând la urmă revocarea proiectului din desbatere. Al doilea a vorbit la obiet deputatul partidului popular Major Ferencz, combatând proiectul ministrului Hegedüs, din care, zice, rele incalculabile pot să rezulte pentru interesele maghiare.

Desbaterea a rămas să continue în ședința proxima, al cărei prim vorbitor va fi Rákovszky István.

Din Reichsrath.

Ședința de ieri, 18 l. c. n. a Reichsrathului s'a început cu raportul președintelui despre mulțămirea Monarhului pentru condolența Camerei din incidentul morții micel archiducese Gizela, cum și despre abdicarea de mandat a deputatului Klofaș, cel bătut în Camera de deputatul bucovinean baron Vasilco.

A urmat apoi o aprinsă discuție în giurul interpelației partidului popular german, relativ la o declarație a archiducelui Francisc Ferdinand, moștenitorul tronului, când a primit protectoratul societății catolice „Schulverein”. Interpelanții accentuează, că „Schulverein” catolic este un organ de luptă al partidului clerical, și că știrea din „Reichspost” despre o pretinsă declarație anticonstituțională a archiducelui a produs mare neliniște între partide. Întreabă deci pe ministrul-președinte Körber: dacă cu știrea lui a primit archiducele protectoratul „Schulvereinului”?

Oratorii dintre pangermani atacă cu a șpirme declarațiile pretinse anticonstituționale ale archiducelui și produc un șgomot mare în sala întregă.

Prim-ministrul Körber răspunde, că hotărârea archiducelui, de-a primi protectoratul numelui societății, trebuie privită ca un act absolut personal, despre care guvernul n'are cunoștință; iar declarațiunile făcute de archiducele — zice — sunt de natură privată și pentru asta guvernul nu poate fi tras la răspundere, și regretă, că afacerea s'a adus în discuție dintr'un loc și într'o formă, care de loc nu se potrivește cu stima ce se datorește membrilor din casa domniitoare. Pangermanii întrerup lărmuind și sbiară în cor: „Los von Rom!”

Pusă la vot, interpelația, cu această afacere cu tot, s'a declarat terminată și s'a trecut la ordinea zilei.

Altfel desbaterile ședinței au decurs

Din străinătate.

Puterile și Turcia. Foaia rusească „Novoe Vremia” din Petersburg, într'un număr din urmă a scris un articol, inspirat, foarte probabil, din ministerul de externe al Rusiei, în care articol se ocupă de evenimentele din Bulgaria, vestejind uneltirile comitetului bulgar macedonean. În același articol numita foaie expune și un secret diplomatic, că adevărat puterile mari și îndeosebi Rusia a silit pe guvernul bulgar să desarinezze comitetul macedonean, care foarte mult ar fi pierdut din putere prin aceea, că înainte de toate s'a dovedit ca organizație necăcioasă și că nu stă la spatele lui nici guvernul bulgar, nici principele bulgar. Ear, fiindcă prin această intervenție puterile au făcut Turciei servicii nemăsurate: ele au acum și dreptul și privilegiul a pretinde dela Poarta, ca drepturi egale cu Mohamedanii să dea tuturor creștinilor de sub stăpânirea Sultanului. Acum — scrie foaia rusească, — Poarta nu poate zice, că din pricina agitațiilor comitetului macedonean e silită să ia măsuri coercitive. Prin urmare, este o nouă datorie a reprezentanților din Stambul al marilor puteri și mai ales a Rusiei să constrângă Poarta la acordarea egalei îndreptățiri creștinilor din Turcia.

După o altă știre, din Sofia, reprezentul rusesc de-acolo, Mohamediev, a făcut de curând unul diplomat declarații despre politica macedoneană a Rusiei. A spus anume, că Rusia sub nici o condiție nu va suferi, ca Bulgaria să ia hegemonia în Macedonia și ca să strimtoarească cu desăvârșire interesele Sărbilor, Românilor și Grecilor de acolo. Rusia — zice o — condamnă necondiționat activitatea comitetelor macedonene.

O nouă mișelie.

„Arad és Vidéke” în nr. de astăzi, dela un pretins inițiat în afacerile noastre bisericesti, așadară român — primește senzațională știre, că cercurile bisericesti din Arad se ocupă serios cu ideea, de a oferi guvernului statificarea școalelor confesionale. Și că nu e imposibil ca aceasta chestiune să fie pertractată chiar în sesiune

nea actuală a sinodului. Încât privește o poftă ca asta, se răspunde pe românește: paște murgule, paște... Vorba e însă, că s'a pus la cale din „beavatott hely” o nouă intrigă pentru seducerea lumii mari și agitarea spiritelor contra guvernului diecesan, pentru sinod.

De altfel raportul senatului școlar către consistor, pe care acum avem datoriat a-l publica în extens, va da de gol această intrigă.

Războiul buro-englez

În stările bure, cari de-atâta vreme războiesc pentru apărarea libertății, se pornește a treia iarnă dela începutul războiului Englezii și nici azi nu se poate încă prevedea, când și cu ce rezultat se va sfârși.

Cum se știe, mai săptămânile trecute se porniseră, din parte engleză chiar, negocierii pentru încheierea păcii între comandanții armatelor dușmane, dar acelea în curând au fost întrerupte. Și întrerupte au fost din pricina, că Englezii nu vor înca recunoaște neațernarea statelor bure. În aceste mai bucuri, zic, vor jertfi totuși până la cel din urmă braț de luptător, decât jertfi să dea libertatea și neațernarea.

Astfel războiul s'a început din nou și sângere curge mai departe pe văile și colinele republicelor unui popor mic, dar admirat de lumea întreagă pentru vitejia și aproape fără păreche în istorie. Pe la începutul săptămânii acesteia au sosit și despre lupte noue și sângeroase, căzând morți și răniți din amândouă părțile. Într'acestea cea mai senzațională era știrea, că vitejii Burii au prins pe generalul englez French împreună cu 500 Englezi, oșii erii soldați luptători. Nici până azi știrea aceasta nu e desmintită. Se spune însă atâta, că generalul bur De Witt ar fi lăsat cărapii libertate pe generalul englez prină cu înțelepele lui, după-ce a pus jurământ pe curățatul de onoare, că nu se va mai război

contra Burilor. Adevărul e, că știrile mai noue, șosesc din câmpul războiului, pentru Englezi sunt foarte dureroase, atât în ce privește pierderile de brațe și averi, cât și starea miserabilă, în care se găsesc soldații englezi acolo în lumea depărtată. După-acestea vestese telegramele din urmă, nici Englezii înșiși nu știu, ce se petrece în timpul războiului pe câmpul de luptă. Au chiar temeri, că generali de-ai lor, între cari și lordul Kitchener, căpetenia oștirilor engleze în Transval, s'ar fi găvind răniți și înfundați prin spitale, ear feciorii luptătorii cea mai cumplită miserie pe de-o parte și incapabili de-a mai purta lupta cu Burii și bine îngrijii. Ear' aceasta se vede stește acum, când comandanții Burilor din nou rostesc vorba: „Libertate ori moarte, dar patria nu o dăm!”

Brav popor, cu care lumea întreagă simpatizează și care pagini neperitoare și asigurate în istoria lumii, ear înaintea uragunilor — recunoștință vecinică și nume muritor! Căci pildă fără seamăn, de vitejie și de iubirea libertății, rămân Burii pentru toate popoarele asuprite, ori-și-ar fi sfârșitul războiului lung ce-l poartă asupritorii lor.

ULTIME ȘTIRI.

Viena, 19 Aprilie. Prințul moștenitor de tron *Friedric Wilhelm* al Germaniei, care mai multe zile a petrecut în Viena ca oaspe al Majestății Sale Monarhului nostru, a plecat de aici ieri înainte de amiază, despărțire în gară, prințul a fost cungiurat de lumea înaltă militară și civilă în frunte cu Majestatea Sa ear' la plecare moștenitorul tronului german a sărutat mâna Monarhului care apoi a sărutat pe prințul pe amândoi obrazii.

Vienezii sunt faloși de înaltă vârstă a prințului, ear' acesta duce o viață sine acasă cele mai plăcute suvenire despre primirea și găzduirea călduroasă, ce i-s'a făcut la curtea Monarhului nostru.

Rodul lucrului bun.

S'a zis adese-ori și în coloanele foil noastre, că din pricina împregiurării grele, în vremile din urmă noi Românii am fost reduși la rolul, de-a ne manifesta, abia cu ceva mai liber, numai pe terenul economic și cultural. Și aici însă întimpinăm sumedenii de greutate, aproape zi de zi.

Causele la asta nu le mai răscolim; ajunge să constatăm, că ele există, și muncă îndoit mai grea decât altor neamuri ni-se cere să dezvoltăm, pentru-ca să răsbim prin mulțimea de necazuri și nevoi, de cari suntem încungiuțați.

Unde oamenii sunt mai străduitori, mai cu chibzuială și mai conștiinți de datoria și de chemarea lor, acolo și sporul e mai vădit și rodul muncii mai multămitor.

Ca o pildă și un bun îndemn la asta poate să servească și următoarea scrisoare, ce i-se trimite din Cornățel (lângă Sibiu) unui membru din redacția foil noastre:

„O veste îmbucurătoare din părțile acestea îți pot împărtăși. Prin mijlocirea și străduința harnicului notar V. Crișan din comuna noastră, o societate de 103 Cornățeni a cumpărat, pentru a o împărți între sine, o moșie groasă din C o r năț e l în mărime de 452 jugere, pământ arător, fâneață și pădure, împreună cu mai multe case, curți, grajduri, o cărciumă și altele: cu prețul de 40.000 fl. v. a.

Prima rată de 12.000 fl. s'a plătit la încheierea contractului, ear' restul se va plăti în 4 rate anuale. E de notat, că cumpărătorii au fost iobagii foștilor proprietari, ear' prin cumpărarea aceasta s'a mai curățit și comuna noastră românească de câteva lifte rele, cari ne reamintiau vremile de iobăgie.

Astăzi în castelul grofesc avem cancelaria comunală și locuința notarului. Se înțelege, că avem încă mult de muncă până se va plăti prețul întreg, dar' nădejdea nu ni-o perdem!

Proprietăreașă acestei moșii a fost o anumită contesă Elena Schweinitz, văduva unui subcolonel de honvezi, ear' în anul trecut murind grofița, numitul domn notar s'a pus în conțelegere cu moștenitorii ei și cu oamenii din comună și după multă osteneală și jertfire, i-a succes a încheia contractul. În toată strădania aceasta, dînsul a fost spriginit și de fostul paroch local, pâr. Ioan Petrișor, care însă, fiind ales în comuna sa natală Alțina, acum ne-a părăsit.

Peste câteva zile va fi alegere de preot nou în comună. Candidații avem mai mulți, și bine calificați, dintre cari așa cred că va reuși cel mai bun, și anume dl George Simplăcean, de presinte învățător în Sădu și originar din Mediaș și despre care avem informațiunile cele mai bune.

Câteva „neamuri“, — cum bine le-ai poreclit — ar dori să incurce parochia cu un pedagog de-aci, pe care din grația celor dela cărma biserică de toate treptele hierarhice, să-l infunde la cursul extraordinar de teologie. Oamenii de bine însă se vor împotrivi astorfel de abuzuri, cu toată tăria și credem, că poporul cu mintea sănătoasă va da ascultare celor binevoitori și nu va suferi să fie amăgit și tras pe sfoară.

Avem mult de lucru pe toate terenurile publice, în biserică, școală, politică, economie etc. și harnicul nostru notar numai cu un preot bun, zelos și conștiu de chemarea sa poate să conlucre la înaintarea comunei.

Având însă și dorul de muncă și credința în Dumnezeu, noi sperăm, că vom face sporul, și de îndemn vom fi și altor comune românești. — X.

Un lucru bun a săvârșit dl notar Crișan, căci datoria i-a împlinit-o față de poporul, din care a eșit. Din zel curat, din muncă stăruitoare și cinstită se produce isvorul de fapte bune. Ear' fapta bună prin sine se laudă.

Omul muncii, conștiu de chemarea sa și cu dragostea desinteresată față de interesele și binele poporului, mult, foarte mult bine poate să săvârșească între marginile activității sale. Și rezultatul bun al muncii

— din belșug laudă fapta și pe cel-ce a săvârșit-o.

Pentru-ce oare între notarii noștri dela sate atât sunt de rari asemenea Crișan-i? — Pentru-ce? Fără îndoială, pentru-ca mai mare e temeiul ce se pune pe interesele particulare, decât pe acelea ale obștinei!

De s'ar curma între noi, cel puțin în parte, acest prea rău obicei!

Adunarea despărțământului învățătoresc din tractul protopresbiteral gr. or. al Lugojului.

(Fine.)

Principiul treptelor culturale-istorice și al concentrațiunii reclamă o transformare radicală a învățământului de până acum. Materialul de învățământ, desfășurat în planurile noastre, are să fie pus — dacă va fi pus vre-odată — cu totul pe altă basă. Va mai trece însă multă apă pe Timiș, până se vor pute aplica și principiile acestea în școala populară română. Introducerea acestor reforme — zice disertantul — nu cade în competența noastră. Se poate întempla, că chiar statul va ajunge la convingerea, că zău, tunurile cele multe, portopeurile cele gingașe, pravul de pușcă, aruncat pentru nimicirea bietelor vrăbiți atât de folosite, nu sunt de nici un folos ideal pentru propășirea și bunăstarea unei țări, va lua drept datorință a conștiinței afacerea învățământului atât de mașter tractat și după o serioasă precumpănire — va veni poate la ideea, să introducă și dînsul principiile școlii Herbart-Zilleriane în școlile noastre din patrie. Ear' noi, învățătorii români, să nu privim atunci la reformele acestea, ca la o „terra incognita“.

Herbartiștii amăsuraț acestor principii, recomandă drept material pentru nobilitarea sentimentelor astfel de istorioare, cari 1) sunt adevărat copilărești, adică simple și totodată pline de fantazie; 2) cari să cultive moralitatea în acel înțeles, ca să ne poată arăta individualități și împrejurări, din cari într'un mod simplu,

dar plin de viață se poate scoate la iveală judecata morală; 3) cari să fie pline de învățăminte; 4) cari să fie de o valoare durabilă, și 5) cari să reprezinte o unitate spre a pute exercita impresiuni adânci și să isvorască din ele interesul multilateral. În consecință, Herbartiștii susțin, că fabulele și poveștile (basmelor) populare corespond în modul cel mai perfect și se pot întrebuița ca material pentru nobilitarea sentimentelor. După părerea lui Schreber, basmele influențează în mod setricăcios mai ales și prin aceea, că cele mai multe din ele sunt pline de impresii fiorose, grozave și înspăimântătoare. Drept aceea ne recomandă să dăm „băieților istorisirii din cartea cea bogată a vieții reale, scoase din actualitate, căci băiatul acestei etăți trăiește numai pentru realitate; dați-i tipuri caracteristice, simple, dragălașe și începate cu o morală sănătoasă, între cari mai adăogați pentru variațiune și niște istorioare vesele, de cuprins comic“.

Niemeyer, Waitz, dar cu deosebire pedagogul Ziller pledează cu toată hotărîrea pentru fabule și basme. Ziller a și statorit drept astfel de material 12 povești din colecțiunea fraților Grimm. Profesorul Dr. Span, dela seminarul ped-teol. din Sibiu, a preluat după treptele formale vre-o 8 povești scoase din literatura noastră populară, drept material pentru nobilitarea sentimentelor, ear' profesorul de teol. din Caransebeș, Dr. Petru Barbu ne-a și dat în broșură o colecțiune de istorioare morale pentru nobilitarea sentimentelor, prin urmare, pentru formarea unui caracter religios-moral.

În împregiurările, sub cari stă azi organizațiunea școlilor noastre, poveștile lui Grimm la noi până acum nu pot fi introduse ca material de concentrație pentru studiile de mai târziu; putem scoate însă din ele frumoase învățături morale-religioase. Nu vom abandona însă nici poveștile și istorisirile propuse de Schreber, povești, ce sînt scoase din viața reală a băieților, sînt simple, dragălașe și începate cu câte o învățatură morală. Vom propune mai departe și poveștile profesorilor Dr. P. Span și Dr. P. Barbu. Resultatul va fi, că poveștile acestea vor fi pentru elevii

MUSA SOMEȘANĂ.

(Partea a II.)

—Doine, hore și satire populare române din giurul Năsăudului.—

ADUNATE

de

Iuliu Bugnariu Sălăuțanul.

Mă dusei, ca să o ceiu
Pe hida cu șese boi,
Și cu buzele drâmboiu;
Boi-s buni, moșia mi place,
Dar' cu hida, ce m'oiu face?

Bade, bădișor iubit,
Cine'n lume a văzut:
Eu frumoasă și tu hîd,
Eu ts roșă ca focul,
Tu ești galben ca socul,
Io-s frumoasă și-mi stă bine,
Tu ești hîd, ca vai de tine.

Batăr, bade-s cam negruță,
Nu-s la toți tonții drăguță,
Pân'ce și-am fost, bade, ție,
Ți-am căutat la omenie,
Dela omenie 'n jos,
Ți-am căutat că ești frumos.

Dorule, căne de dor,
N'am topor să te omor,
Nici săcure să te taiu,

Să nu-mi fact atâta baiu
Pe uliță și pe plaiu.

Câte-s hîde și pestrițe,
Toate-mi strigă șogoriță,
Pentru tine, măi bădiță,
Dar' nu-mi strigă ca una,
Neagră ca funinginea.

Ceteruică de brăduț,
Scoate-mi pe mândra'n drumuț;
Ceteruică de brad mare,
Scoate mi pe mândra'n cărare,
Două vorbe să-i vorbesc,
Ș'apoi să mă despărțesc;
Două vorbe am a-i spune,
Ș'apoi rămăie cu bine.

Decât cu drăguță proastă,
Mai bine la capre'n coastă,
C'oiu tăia câte-o neua
Și m'oiu ști fără de ea,
Ș'oiu tăia câte-o crânguță,
Și m'oiu ști fără drăguță.

Strînge-mă, bădiță'n brațe!
— Strînge-te dracul de mațe.
Strînge-mă, bădiță, de mîne!
— Strînge-te dracul pe tine.

Vino, lele, după mine,
Că te-oiu ține foarte bine:

Desculță nu te-oiu purta,
Că tu singură-i umbra:
La moară nu te-oiu mîna,
De nu-i merge, nu-i mîna;
Te-oiu mîna în pod desculță,
Dar' nu-i călca pe grîunțe;
Te-oiu mîna fără lumină,
Nu te-i bate de slănină.

Place-mi fata cea săracă,
Că cu mîna ei se'mbracă,
Însă fata cea găzdacă
Tot cu țergu-i îmbrăcată.

Copilă săcerătoare,
Spune badiș, ce te doare?
De te doare sufletul,
Du-te'n dealul cu dorul,
Că și-acolo drăguțul,
Ți-o vindeca sufletul.

Mă dusei aseară 'n sat...
Eu știu numai, ce-am răbdat,
Bine-a făcut, cine a dat,
Că 'n cap minte mi-a băgat.

Lelișoară din Bănat,
Ce dracul te-ai supărat?
Supăratu-te-ai pe mine?
Ori și-e rău și nu și-e bine?
— Pe mine nu ține pic,
Că nu și-am făcut nimic;

Bine nu și-am putut fa,
Răutate nici așa.

Ești frumoasă, și ori cine,
Dar' nu te uita la mine,
Că mie nu mi-e de tine.
Știu, că ești frumoasă fată,
Însă vai! tu câte-odată
Ți și gura prea căscată.

Câte țerguri, țerguești,
Dar' nu te mai celuiești,
Ca când te căsătorești
Cu cine nu te vijești.

Lele, ce te fudulești?
Ori poate că tu gîndești,
Că ochii mei din cap
Tot la tine doară-i scap?
— Eu la tine, zău, nu-i scap,
Pentru-că nu-mi ești pe plac.
Gluma-i glumă,
Șaga-i șagă,
Sără-i ochii cui ești dragă!

Măncare-ar focu birtul,
Cum înșeală voinicul,
Tot cu vin și cu vinars,
Cu cinci, șase trîmbițași,
Și pe-atîția ceterași.
Așa m'a înșelat pe mine,
De m'a scos din al meu bine;

mititei un inger păzitor, care-î vor conduce în viața aceasta cu încredere și bărbăție, îi vor servi de mângâiere și întărire; din ele vor incolți sentimente religioase-morale; indiferentismul se va topi ca ceara de fața focului, și plin de încredere și pietate se vor apropia de ființa cea supremă a Dumnezeirei.

Terminând disertantul G. Joandrea vastul seu operat, după o interesantă discuție, la care iau parte membrii: I. Vidu, Const. Liuba și profesorul Dr. P. Barbu, președintele Dr. George Popovici felicită pe disertantul pentru lucrarea sa de cuprins valoros și propune a i-se exprima mulțumită protocolară, ceea-ce se primește. Operatul se dă unei comisiuni compuse din membrii: Tr. Gașpar, preot-inv. înv., Marian Groza, preot-inv. înv. și Ioan Vidu, inv. în Lugoj.

După amiază, în ședința a II-a, membrul George Bălțean, inv. în Jdioara, ține o prelegere practică din gramatica limbii române, având de substrat al temei „verbul”. Prelegerea e ținută eărăși după treptele formale cu elevi aduși anume spre acest scop. După unele observări făcute de membrii C. Liuba și G. Joandrea, de oaspeții Dr. P. Barbu și D. Cioloca și în urmă de preșident, prelegerea membrului G. Bălțean se declară de succesă, luându-se cu mulțumită la cunoștință.

Urmează la ordinea zilei o prelegere din domeniul istoriei. Anume membrul G. Joandrea face acestul despărțământ interesant comunicării istorice despre: „Genealogia familiei Huniadeștilor”. Asupra originii acestei familii s'u scris din partea altor popoare o literatură întregă. Maghiarii, Sârbii, Italienii, până și Grecii se nisuiu în rușii să dovedească, că părinții viteazului Iancu de Huniade, care a fost „scutul Europei, atletul neînvingător al lui Christos, speranța creștinismului”, — de toate au fost, numai românii n'au fost. Controversa aceasta a dispărut acum pentru totdeauna, căci dl. M. Wertner, după îndelungate scrutații mai noue, a constatat în opul său „A Hunyadiak”, că părinții lui Iancu Huniade au fost Voicu și Elisabeta Mărginean, el a

fost flu legitim al acestora, botezat în religia ortodoxă română și că tatăl străbunului lui Iancu a fost chinezul român cu numele Costa etc.

Comunicările acestea întregite cu altele, făcute de președintele Dr. G. Popovici, au fost luate de acest despărțământ cu mulțumită la cunoștință.

Privitor la împărțirea manualelor școlare din fundațiunea „Ștefan și Sofia Antonescu”, prezidiul face notificarea, că On. comitet central în curend va trimite și acestui despărțământ un număr oare-care de cărți școlare și broșuri de cuprins economic și literar, spre a fi împărțite, ceea-ce se ia la cunoștință.

Din raportul casierului Nic. Ianculescu se constată un indiferentism din partea membrilor față de propășirea materială a Reuniunii. Sunt o mulțime de membri, cari restează cu sume însemnate la casă. Se provoacă deci toți restanțierii, să satisfacă datorințele lor de membri și în direcțiunea aceasta.

D-șoara Eva Ogrin, inv. în Lugoj, în calitate de bibliotecară a despărțământului, raportează, că biblioteca acestui despărțământ constă astăzi din 96 opori în 116 volume. Se constată o înmulțire a bibliotecii cu 2 opuri. Silința d-rei învățătoare întru a augmenta biblioteca e deja vedită dintr'alți ani, căci dinsa a pus basă bibliotecii actuale a despărțământului.

Se înscriu de membri noi următorii: dl. Dim. Cioloca, colaborator la „Drapelul”, învățătorii: Marian Groza, George Bălțean, Aur. Aldan și Constantin Velcu.

Proxima adunare a despărțământului se decide a se ține în comunele Criciova și Jdioara, cu ocaziunea examenelor publice de-acolo. Autenticarea protocolului acestei adunări se conrede d-șoarelor Silvia Târziu și Am. Lipovan, amândouă învățătoare în Lugoj.

Corresp.

De lângă Timișoara.

Aprilie 1901.

În numărul 24 din 21 Martie (8 Aprilie) a. c. al ziarului „Drapelul”, sub titlul „Știri din Timișoara și jur”, un cutare corespondent raportează despre sinodul protopresbiterial al tractului Timișorilor, și pe lângă laudele ce le îngrămădește asupra dlui protopop pentru conducerea acestui tract, se folosește de ocaziune și, ca să înmulțască șirul laudelor, se amestecă nechemat și neorientat și în afacerile cu parochia din Mehala.

Oricine e corespondentul anonim, se vede că judecă de tot parțial, și că nu cunoaște de fel nici meritele, nici starea lucrurilor despre cari scrie, cu atât mai puțin însă starea sau chestia înființării parochiei a doua din comuna Mehala; deci nu e de loc bine, ca cineva nechemat să se amestece în atari afaceri, pe cari nu le cunoaște, și astfel să informeze publicul cetitor cu informațiuni false.

Ca on. cetitori ale celor publicate de corespondentul anonim în ziarul „Drapelul” referitor la Mehala, să nu fie seduși prin atari informațiuni false și netemeinice, prin cari se întinde a înălța pe cel-ce nu tocmai are atâtea titluri la laude, și a lovi în același timp în superioritatea noastră bisericăscă, Vă rog, să dați loc în coloanele preșutului nostru ziar „Tribuna Poporului” următoarelor informațiuni:

Își permite dl. corespondent a zice „că în comuna Mehala, pe când trăia unicul preot Istin, o mică fracțiune dintre poporenii înscenase o mișcare, ca să li se dea încă un preot; că mișcarea nu ajunsese mai departe, decât până la ascultarea comitetului în fața locului, cu care ocaziune majoritatea s'a declarat contra. Că preotul moare repentin (e adevăr) în aceea zi seara. Că mulțumit reced dela calea începută și cauza trebuia sistată. Că Consistorul sulevează cauza și face responsabil pe dl. protopop Dr. Traian Puciu. Că consistorul nu permite îndeplinirea parochiei vacante. Că consistorul demandă suspendarea comitetului parochial, apoi a comisiunii denumite în locul comitetului”, și acestea toate pentru chestia parochiei a doua, cel puțin așa reese din cele înșirate de dl. corespondent.

De fapt toate acestea sunt numai niște scornituri din partea dlui corespondent, prin cari voeste a învinul pe Ven. Consistoriu, eără pe dl. protopop — care se vede a-î fi amic foarte bun — a-l scoate teafăr și preamărit.

Nu o mică fracțiune însă, ci din contră, o majoritate absolută a poporenilor a luptat timp de 4 ani pentru înființarea parochiei a II-a și a adus lucrul până acolo, că numai preotul Istin avea să-î dea învoirea, adevă că cedeză jumătate din sticlele sale, ceea-ce n'a făcut-o.

Că în adevăr fracțiunea amintită de dl. corespondent, care cerea a doua parochie a fost mare, ear nu „mică”, e destul a-i aduce la cunoștință, că conducătorii acestei fracțiuni sunt familiile Plavoșineștilor, Gruineștilor, Doboseneștilor etc., cari formează grosul poporului din Mehala, cari cred că știe foarte bine dl. corespondent, că numai de interesele lor familiare au fost conduși la înscenarea acestei mișcări a lor.

Prin urmare și în urma acestei porniri a majorității „mișcarea” afirmată de corespondentul, nu numai că a ajuns până la ascultarea comitetului — care altcum în mai multe rânduri a fost convocat în această cauză, — ci a ajuns până la sinod, care s'a și pronunțat în favorul mișcării și-a fracționistilor, ca adevă să se înființeze și a doua parochie. Acei poporenii, cari, până a trăit preotul Istin, au fost pe lângă acesta și nu au cerut înființarea parochiei a II-a, dar în principiu au fost de acord cu fracționistii, însă toți și-au cunoscut datorințele lor față de acel preot harnic, ale cărui merite le cunoaște foarte bine dl. corespondent, și cari neavând interese familiare de a-î aduce de preot pe unul sau pe altul din familiile lor; în semn de recunoștință pentru meritele preotului lor, n'au voit să-î iriteze și năcăjască până e în viață cu atari tulburări, adevă că în înființarea parochiei a doua.

Mai departe e un neadevăr afirmarea, că „majoritatea” comitetului ar fi fost contra, ci adevărul e, că între membrii din comitet, 20 la număr, au fost unii și de aceea, cari, deși doriau din toată inima sistemizarea parochiei a II-a, dar nu au avut obrazul de a se prezenta înaintea preotului care li-a făcut mult bine și i-a adus la lumină, ci au aflat de bine a nu se prezenta în aceeași zi la comitet. Deci dintre 20 membri s'au prezentat abia 12, dintre cari 6 au votat pentru a doua parochie, 6 contra; fiind paritate de voturi, preotul în calitate de președinte a dărmat cu votul său decizător. Ca persoană interesată, și basat pe concursul, prin care a fost ales ea paroch pentru întreaga comună, adevă numai pe o parochie, a protestat contra deciziilor Ven. Consistor de atunci, și și-a susținut dreptul său, spunându-le totodată, că dacă voesc și al doilea preot, el nu e contra,

Din bine și din iosag,
M'a făcut un om pribăg,
Din casă și din moșie
M'a făcut o rea urgie.

Lelița cu ochii mari
Și-a dat vaca pe peptariu,
Ș'o junincă
Pe-o oglindă,
Se tot căcată
Și se strimbă,
Să vadă cât e de hidă.

Frunză verde din cărare,
Strigă muta de pe vale:
Aș jăli, nu-mi vine bine,
Aș juca și n'am cu cine.
Eu chem muta la jucat,
Că ea tot s'a lăudat:

Că dinsa, când ne ocheste,
Pe toți feciorii-i stropsește,
Și când vorovește muta,
Pe feciori îi prinde guta.
D'ar ea fuge și se duce,
Ca la joc nim' s'o apuce.

Frunză verde bob și linte,
Descunună-mă, părinte!
— Ba, nu te-oiu descununa
Până-i lumea de asta;
Ochi'n cap au fost la tine,

Să fi luat sama bine,
Cu cine-ai venit la mine.

Uită-te colea, ce fată;
Las'o 'n draci, posna s'o bață,
Că-i e pșrul nelăut,
De când mă-sa o-a făcut,
Și-i e fața nespălată,
De când fu la mă-sa fată,
Și-i e fața tămăiță,
Albă ca o bivoliță.

Insoară-te, nu șede,
Nu-mi trage nădejdea mea;
Că nădejdea dela mine,
Ca și cranga cea subțire,
Ce te sui și nu te ține.

Jupâne, crășmar bătrân,
Adă-mi o cupă de vin,
Să o beu de osteneală,
Că-s cu mândrele'n porneală,
Să o beu de ostenit,
Că-s cu mândrele pe rit.

Celuitul de muliere,
Până-i lumea nu mai piere;
Celuitul de bărbat,
Cât trăiești ești înșelat.

Leliță din sus de sat,
Haid' cu badea la Bănat!
— Ba eu nu, că am bărbat.
Și eu încă am muliere,
Dar' cu tine tot aș mere.

Sub călcăiu — la cisma mea
Voi pe dracu li-ți vedé;
Până ce voi zice trii,
Voi pe dracu li-ți zări.
— Unde-i dracul? A sburat?
Eată-l'ai, cum s'a schimbat!

Săraci picioarele mele,
Nu le pot purta de grele;
De-aș juca cu cineva,
Cât de ușor le-aș purta.

Uită-te la astă fată,
Ce gura ține căscată,
Nu o cască, cum se cască,
Boalele s'o pustiască;
Eată-o, că se 'ndosește,
Ș'o 'nchidă se năcăjește.
De s'ar face stan de peatră,
Gura li stă tot căscată.

Frunză verde de dudău,
Bărbate, sufletul meu,
Cănepe mi-ai sēmēnat,
Boale 'n oase mi-și băgat;

Dar ia coasa și-o cosește,
De boală mă mântuește,
Și ia furca și-o adună
Și mă fă găzdoie bună.

Boii-mi rag în codrul verde,
Plugu-mi zace sub părete,
Fierele mi s la birău,
Potingul la făgădău;
Fierele pentru porție,
Potingul pentru beție,
Și cu mine-i sărăcie.

Mult m'am rugat la mama,
Să nu mă deie la deal,
Că se face grăul rar
Și iarba numai suvar,
Ci să mă deie la șes,
Că se face grăul des
Și iarba numai ovēs.

Frunză verde alțeraș,
Până eram holteias,
Imi sfla vėntu 'n petele,
Nu știam de-atâtea rele;
Dar de când m'am însurat,
Imi sflă vėntul prin straiu
Și mănănc coji de mălaiu.

Frunză verde iarba crește,
Dorul mândrei mă topește;

dar' facă-îi leafă din propriul lor, și nu să-l scurteze din venitele sale.

Se întâmplă însă, că moare preotul repentin, și atunci bucuria lor și-a ajuns culmea, deschizându-li-se calea dorită.

Fără conștiință afirmă corespondentul, că unit, numiți de d-sa „Malconțenii“, după moartea preotului au recedat dela calea începută și că mișcarea trebuia sistată, pentru-că de fapt nu au recedat, ci văzându-se liberi au recurs la o apucătură șireată, ca cu atât mai iute și mai ușor să-și poată duce în sfârșit voințele și dorințele lor familiare.

Cuvântul „malconțenii“ îi place dlui corespondent a-l folosi fără a ști unde e potrivit, „cei e foarte potrivit pentru cei-ce mistifică adevărul prin informațiuni false și tendențioase.“ (Va urma).

Un răspuns.

Preotul Dimitrie Popoviciu din Topleț, presupunându-mă de autorul notiței publicate în Nr. 21 al „Trib. Pop.“ sub numele „un alegător“, în care se vorbește de alegerea notariului din Jupanec, întâmplată la 28 Ianuarie a. c., răspunde, la adresa mea, în Nr. 31 tot al aceluiași ziar.

Era de așteptat, ca autorul atinsei notițe să-l reflecteze părintelui Popoviciu la deosebita dragoste ce mi o arată în răspunsul său, fiind-că însă acela a întrelăsat a o face până acum, îi răspund eu.

Spre a-l pune pe părintele Popoviciu din Topleț în curat cu situaținea și spre orientarea on. public cetitor, mă simțesc dator a declara, că nu sunt eu autorul notiței din Nr. 21 al „Trib. Pop.“ și fiindcă ușor mi-s'ar pune întrebarea, că de ce nu am scris ceva despre acea alegere de notari, precum o și face aceasta autorul notiței în introducerea ei, voi arăta, ce m'a reținut.

Două incerti m'a oprit a scrie câtuși de puțin despre alegerea de notari ținută la 28 Ianuarie. Primul, că nu voiam cu nici un preț a face cunoscut lumii mari românești, că în granița noastră și în special în tractul Mehadiel, unde avem de fruntea pe respectabilul protopop Mihail Popoviciu din Orșova, preoțimea, care odinioară în afaceri foarte delicate, nu ca alegerea unui notari, era zid nebiruit, astăzi numără între al set pe preotul Dim. Popoviciu din Topleț, care nu se știe a zice în public alegătorilor: „Când e vorba de ale-

gerea unui slujbaş, — eu nu caut ce lapte a supt.“

Ear al doilea lucru ce m'a oprit a publica în largul lumii purtarea neghioabă a parochului din Topleț, a fost împrejurarea, că pe cât îl cunoașteam, el balansa, era nehotărât, se sbătea între virtute și păcat și astfel, deși de astădată l-am văzut cu ochii căzând în ispită și nu mi-a succedat a-l abate, nu abzissem de sperața, că la o altă ocaziune poate se va îndrepta.

Nu voiam deci a-l arăta cu degetal, temându-mă că prin aceea îi dau o isbitură înspre partea contrariilor nostri și mi-aș fi îngreunat conștiința cu cugetul, că și eu am contribuit la aceea.

A făcut-o aceasta altul.

Resultatul e însă acela, ce eu l-am prevăzut. O umbră s'a aruncat asupra tuturor preoților din aceste părți, ear pe preotul Popoviciu Dim. nu-l mai putem număra între al nostri.

Și cumcă adevăr vorbesc când afirm că nu-l mai putem număra într'al nostri, asta o dovedește prea eclatant el în răspunsul său, în care, sermanul de el, încercând a se spăla, mai rău se mănjește; vrând să iasă, mai adânc se confundă în noroiul în care, sedus de vorbe frumoase, a ajuns.

Nu combate nimic, dar absolut nimic din esența acelei notițe publicate în Nr. 21 al „Trib. Pop.“, care se învârt pe lângă memorabilele sale cuvinte: „Eu nu caut ce lapte a supt cineva, când e vorba de alegerea unui slujbaş“, ci, mărginit fiind părintele Toplețului, se mărginește în a asvêrli cu tină asupra mea și asupra fratelui meu.

Nu așa, iubite părințele, nu în chipul acesta insultând se curăță cel ispitit de păcat, precum la alegerea de notari în Jupanec fuseși cinstia Ta, ci mărturisindu-și păcatul, căindu se că l-a săvârșit, propunându-și îndreptare și promițându-o aceasta!

De te vei purta tot ca la alegerea de notari în Jupanec, apoi fii sigur, că nici un Român nu-î vor plăce ochii cinstiei Tale.

Confus judeci, când în alineatul prim din răspuns ne declari de Români mascați, ear în a cincea zici, că gesticulam, verbiam cu multă rinvă pentru alegerea unui Român. Oare Românii mascați așa se poartă ca noi? Mi-se pare că nu. Român mascat ești cinstia ta, și spre mai mare rușine, pare-mi-se că reverenda îți servește drept mască.

Te incerci a face pe seriosul, pe modestul, care nu e batjocoritor, nici defăimă-

tor; dar îndată poticnești, îți niți ce ai zis și ne timbrezi de țigani pe noi Jupaneceni.

Sub țiganii cinstiei Tale eu înțeleg oameni fără cinste; dacă tot așa ai înțeles și cinstia Ta, îți iert, căci cred că nu ești în curat cu concepții cinstie.

Asiguri pe cetitori, că alesul notari vorbește românește. Bine zici; — dar cum vorbește, aceea nu cutezi a spune sau pentru-că nu poți, sau pentru-că nu vorești a vorbi adevărul.

Zici, că alesul notari s'a purtat serios și demn. Te întreb: mai cutezi a afirma încă și acum aceasta, după cele petrecute dela alegere încoaci și în special, după procederea sa cu învâțătorul din filia-ți Bërza?

Prea cutezant ești când afirmi, că oamenii din întregul cerc notarial arată alipire și au încredere în notariul Sattinger și că aceasta s'a dovedit la alegere. Crezi, că altă lume nu a mai văzut și nu știe cum se fac asemenea alegeri? Sau identic încrederea și alipirea poporul cu ceea a cinstiei Tale?

Ne numeri pe degete pe cei cari am votat pentru Românul Drimba, cu scop a ne arăta, cât de puțin am fost, ba cutezi a zice, că noi am rămas cu rușinea în față, nereușind candidatul român.

Dragă părințele! Un mai rău, ca să nu zic prost, atestat decât aceasta ce înșuși îți dai, cred că nici cel mai mare inamic al cinstiei Tale nu ți-l putea da.

Te ai temut că-ți voi cere a Te expune pentru mine? Ușoară judecată. Nici prin gând nu mi-a trecut așa ceva. Dar Te întreb eu: la ce te expunea, dacă votai cu un Român? Poate te temeai că te strict cu domni? Oare nici atâta independință să nu aibă parochul Toplețului? Dureros!!

Mai zici că din capriț am votat pentru un Român. Imi grațulez, și îți poftesc și cinstiei Tale, ca zilnic să te apuce asemenea caprițuri.

Rar ca de încheiere îți adaug, că de acum înainte ori ce vei face, să faci cu mai multă prudență și să cugeți la sfârșit, ca nu cumva s'o pășești ca liliacul din fabulă.

Pavel Magdescu,
preot.

Anunț literar.

Aflăm, că savantul profesor de istorie dela universitatea din București, dl N. Iorga a cărui erudiție și în materie de literatură română e atât de bine cunoscută, a pus sub tipar marea d sale lucrare Istoria literaturii române dela Cantemir până la anul 1821. Suntem convinși, că toți Românii, geloși de progresul nostru cultural, vor primi cu însuflețire această

știre, întâiu pentru-că ne lipsesc cu desăvârșire lucrări serioase și științifice din acest domeniu, al doilea pentru-că cel ce ne dă această operă e dl Iorga, un om de litere cu reputație universală. Pentru noi Românii de aici însă, opera aceasta are o importanță estra-ordinară și un interes deosebit prin faptul, că ea va cuprinde pe larg epoca cea mai strălucită din viața noastră intelectuală, clasică epocă a lui Șincai, Maior, Izichindeal și celorlalți corifei ai literaturii române dela sfârșitul veacului trecut. Pentru întâia dată vom vedea puse în lumina științei zorile culturale naționale române, fără exagerări, fără patimi, exclusiv ca rezultat al judecății probate a unei minți luminate.

Opera aceasta e contemplată să apară în două mari volume, de câte șase până la opt sute pagini octav. Depinde însă de spriginul publicului nostru ca să i-se dea o estensiune mai mare. În cazul că va fi în deajuns spriginată și din partea noastră, e probabil, ca epoca ardeleană să formeze un al treilea volum aparte.

Ne înclinăm aci o prea plăcută datorie invitând pe toți cei ce înțeleg importanța acestui eveniment literar, a se înscrie printre prenumerații acestei lucrări. Profesori, preoți și învățători, precum și ceilalți luminători ai poporului, să nu întârzie a-și da concursul la înlesnirea apariției valoroasei opere.

Costul de câte un volum e câte 5 fl. (10 lei). A se adresa banii d lui profesor N. Iorga, București, Strada Aleco-Marin 6. —

Red. „Trib. Pop.“

Recenziune

asupra cărții „Predice ocazionale și funebrele“ de Dr. Em. Elefterescu (1900), scrisă de Ioan Nicorescu, preot în Jabar.

(Continuare.)

Așa aș putea continua până în capăt — fără însă a mai cita și textul dlui I. V. Rusu, pentru-că dl Dr. Elefterescu n'a creat nimic — ci presupun, că a luat revista „Predicatorul Săteanului român“ nr. 9 din 1877 și a decopiat predica dlui Rucu. Alt-cum nu-mi pot explica enigma aceasta, că numai cu puține excepții de cuvinte și omitearea unor pasaje și întoarcerea ici-colea a unor propozițiuni nu sună predica din literă în literă cu interpunțiune cu tot. Atitudinea dlui autor nu se mai potrivește cu titlul d-sale și nici cu reputația ce până acum și-a câștigat-o și susținut înaintea lumii de dincoaci și de dincolo. Asta pe lângă toată seceta îngrozitoare, cum se exprima d-sa, în prefața cărții ce ar exista atât în România, cât și la noi, nimeni nu-î poate erta, căci cade și sub demnitatea copilor; sau poate crede dl doctor că: „Sic itur ad astra?“

După ce ia iertăciunile în rând, cu meșnic o schimbare din predica citată, face încheierea prediciei așa:

Elefterescu:

Acum voi, rămășițe pământestii. a repausatei preotese, pășiți în sinul pământu-

Frunză verde iarba 'nspieșă,
Dorul mândrii rău mă strică.
Treci, dorule, Someșul,
Nu-mi mai rupe sufletul;
Treci, dorule, Bistrița,
Nu-mi mai rupe inima.

Mândră, când oiuri muri eu,
Vină la mormântul meu
Și samănă flori în peană,
C'am fost sdravenă cătană;
Samănă rujă umplută,
C'am fost sdravenă răgută.

Mănca focul sutele,
Cum mărită mutele;
Lăcomiți și eu la sută,
Mă 'nsurai, luai o mută;
Cer la mută de mâncat,
Ea-mi dă blidul nespălat
Și lingura de sub pat.

Mândră, dacă ești frumoasă,
Dă-mi drumul să merg acasă,
Nu-mi așterne să mă culc,
Ci-mi dă drumul să mă duc,
Că eu sunt un puu dorit,
Merg-eoi de unde-am venit,
Și eu sunt un puu oftat,
Merg-eoi de unde-am plecat.

Ah, mândră a mea iubită,
Nu te fac nefericită,
Te iubeste ori cu cine,
Fie mai frumos ca mine,
Că eu pe unde voi fi
Pe tine-te-oiu pomeni,
La al meu mormânt să vii
Și să zici cătră mormânt
Din inimă-acest cuvânt:
— Morminte, groapă săpată,
Lasă-mă să-l văd odată,
Că bădița-mi putrezește,
Inima mi-se topește,
Dragostea mi-se sfirșește.

Mult m'am rugat, mamă, ție,
Să ți zile pentru mine,
Să mă dai în sat cu tine;
Tu-ai ținut zile vrăstate
Și ma'ai dat, mamă, pe sate,
Că bag seamă te-ai temut,
C'or veni copiii mei
Și ți-or mănca boii tși.

De-aș trăi cât peatra 'n munte,
N'oiu iubi fată de frunte,
Când e dragostea mai dulce,
Prinde cail și se duce,
Prinde cail la hinteu
Și se duce la Brașeu;
Prinde cail la Cărușă
Și se duce la Bistrița.

Mănca-te-ar focul necaz,
De tiner copil te-am tras;
Te-oiu mai trage până odată
Ș-apoi te-oiu lăsa 'n sicreată,
Foc și pară să te ardă.

Tu, bădiță, ai gândit,
Că io-s floare de găsit,
Ție de ciufului.
— Eu sunt floarea florilor
Din grădina domnilor;
Domni să mă îngrădească,
Doamnele să mă plivească.

Dela noi până la voi,
Drum bătut, căleat de boi,
Nu-i căleat de boii tși,
Că-i căleat de ochii mei,
Uitându-mă după tine
Să ved, vii seara la mine.

Cucule, pasere rea,
Mândră, mântulă mea,
De-ai gândit să ne iubim,
Haid' la crășmă să bem vin;
De-ai gândit să ne lăsăm,
Haid' la crășmă să mai bem,
Și cu drag să ne lăsăm,
Dar' nume să ne punem.
— Frunză verde de măr dulce,
Tu mândruță, cum mi-î zice?
— Păunaș mândru rotat,
Dulce-ai fost la sărutat.

Dar' tu, bade, cum mi-î zice?
— Schinteiuță peștricioară,
Dulce-ai fost la gurișoară.

POVEȘTEA Unei Coroane de oțel.

Scrisă anume pentru țărâtime.

De
GEORGE COȘBUC.

Oastea.

6. Tabăra Plevnei.

(Continuare.)

Ori-cât s'ar fi străduit guvernul și țara hrană de ajuns pentru oștenii nostri n'a putut să trimeată, din două pricinii mari: oastea ne era în țara străină, săracă și fără drumuri, ear la mijloc Dunărea, și apoi viscoarele și troienele de zăpadă ale iernii.

Vântul a rupt odată podul de peste Dunăre. Atunci oștirea a rămas vr'o două săptămâni fără hrană.

Ear acolo prin Bulgaria puteai să pieri cu banii în mână. Satele erau pustiite de Turci, înșiși Bulgarii pieriau de foame și cât erau zilele lui Dumnezeu cerșitoriau prin tabără, mulți fugiți de Turci, cum i-a apucat vremea, desculți și numai în cămașă pe gerul iernii.

De la Turnu-Măgurele e drum de o zi cu trăsura până la Plevna. Carele cu boi făceau câte două și trei zile, din pricina imbulzelii ce era, căci ziua și noaptea nu se liniștea drumul. Asta pe vremea bună. Pe vremea rea, să ferească Dumnezeu! Câți boi n'au perit, ba câți oameni, de greutatea

lui; ear tu suflete bun, sboară și înalță-te, în împărăția spiritelor. Fie-ți țărina ușoară și memoria eternă. Amin! În numele Tatălui și al Fiului și al Spiritului Sânt. Amin!

I. V. Rusu:

Acuma voi, rămășițe pământului a repausatei preotese paușă în sinul pământului; ear tu suflete bun, sboară și înalță-te în împărăția spiritelor, până la revedere! Să-ți urăm cu toții: „Fie-ți țărina ușoară și memoria eternă!” Amin.

(Va urma).

D'ale asociațiunii funebreale rom. din Elisabetinul — Timișorei.

Timișoara, în Aprilie 1901.

Decând poliția orașenească a pus la reson pe cele două fețe cinstite, ele nu mai înceată a lătarita pe cei mai slăbănogi și strimtorăți de lipsurile vieții, ca să sară lor în ajutor, să sbiere și să urle întocmai ca săbaticii.

Dinșii, aceste fețe cinstite fabrică, în continuu la instanții și pamflete pline de vătămări și calumni la adresa președintelui asociațiunii, a cassierului și încă a doi membri din comitet, apoi prin niște hămișiți agenți, bine plătiți, cari colindă străzile Fabricului, Mehala și Elisabetinul, sub diferite minciuni și fleacuri, fac și promisiuni, că vor căpeta bani din belșug dela „Coroană” și ferice de ei o să fie etc., încearcă a seduce pe cei slabi de duh la subscrieri, fără-ca bieții oameni să știe ce au scris și ce subscriu, pe când fermecătorii inscenători nu subscriu, ci stau numai la o parte, privesc ca vulpile și rid de prostia ignoților cari subscriu — a oarba.

Un asemenea pamflet, scris de aproape 20 ignoți, se află deja în mâinile județului, pentru vătămări și calumnii. Ce va ești din această obraznică apucătură a nașului și a finului, vom vedea.

Lor însă puțin le pasă de pelea altora; ei au lipsă de bani! Adecă știți, mă rog la d-voastră, nașul și finul, formând căpetenia băncii „Coroana”, dinșii nu pot aștepta desvoltarea firească treptată a institutului lor, până-ce acesta să devină mai capabil de un credit, ci ca niște lipsiți de ori-ce judecată sănătoasă, cu puterea și fără nici o garanță, ar pune mâna pe mîile sârmănilor.

Ei, cei 15—20 igni, mai zic: „ai noștri sînt banii”, noi eară le zicem: „capitalul asociațiunii este al celor 500 de membri,

cari nici-când nu se vor supune caprițului unor oameni — fără căpătăiu”!

Amenințările nesocotite ale lor, precum și improșcările fițuice, nu ne vor intimidă, nici nu ne vor mișca, ca să le facem favoruri, precum comitetul nostru li-a făcut lor favoruri, căci pentru frauduloasa lor manipulare cu banii asociațiunii, i-a iertat d'a-i preda județului criminal, unde atât nașul, cât și finul ar fi avut ocaziune de-a medita asupra caracterului lor cinstit.

Apoi, vezi Doamne, cine improșcă cu insulte și calumni pe un bărbat atât de cinstit și de un caracter respectabil, cum e președintele asociațiunii noastre, dl C. Mihailoviciu, care până mai ieri alaltăieri, până ce adăpa, sătura și încărea cu de toate chiar și cu bani, atât pe nașul, cât și pe finul, eară prin fițuica lor preamărit, chiar îndumnezeit, acum, când mâna cea cinstită și binecuvântată de Dumnezeu a dlui Mihailoviciu, li-a subtras milostenia, tot aceea fițuică li-a luat la țintă, batjorindu-l cor-turărește, dar' și dl Mihailoviciu, ca mulți alți bărbați de inimă și plin de merite, zice: „Dacă cămăi mă latră, oare vaza mea sufere ceva?”

1.

Dela „Ardeleana”.

Oraștie, 12 Aprilie 1901.

Dr. Mihu, directorul „Ardeleana”, a supărat, în adunarea generală dela 8 Aprilie a băncii, pe Dr. Muntean și secundanții sei, mai ales prin aceea, că după-ce i-a lăsat să se zdrobească peste 3 ore cu discursuri cari de cari mai „grave”, mai pline de „ingrijiri”, când s'a ridicat să dea adunării lămuriri la toate ce s'au aruncat asupra d-sale și a direcțiunii, apoi a tractat pe ingrijiații ridicători de acuze, pe ton mai mult glumeț decât grav. Numai iet-colea punea indignare în cuvinte și în ton, încolo earăși fi slobozia jos de tot. Dr. Muntean i-a și reproșat Drului Mihu, cum de răspunde atât de puțin grav la atâtea acuze tragice, ear' în foaia sa zice, că i-a tractat „de-a călare”. Noi aflăm însă, că Dr. Mihu s'a arătat și aci superior: Atacurile pornite contra d-sale și a colegilor sei dela conducerea băncii, fiind egale cu producțiile panglicarilor, cari înghit săbii și mănă foc, și vreau să te facă să crezi că ei au înghițit sabia și au mâncat focul, — apoi cu atari panglicari nici nu se plătește să stai grav și serios la discuție!

Căci, eară pe scurt ce acuze s'au ridicat și ce răspunsuri li-s'au dat.

1. Că activele institutului au crescut tare, ear' profitul numai cu ceva peste 3000 coroane. Li-s'a răspuns: Nu e profitul mai mare, pentru că anul financiar a fost greu, încât bănci ca „Albina” chiar, au stat locului, ba au dat încă înapoi în profit, ear' băncile din piața Oraștiei au dat mulțime înapoi față de anul trecut, „Ardeleana” a dat înainte, și tot nu-i bine; apoi în adunarea generală trecută s'a hotărât, ca „competințele de scris”, obișnuite la toate băncile, la „Ardeleana” să fie reduse la cifre minimale, s'au și redus cam la jumătate, și acestea au scăritat profitul măcar cu vre o 5—6000 cor., dar' asta e spre onoarea institutului; tot adunarea de anul trecut a hotărât, să începem reducerea intereselor dela 8% la 7% în anumiți ramii de împrumuturi, un început s'a și făcut, deci trage și asta ceva la „profit”; din restanții s'a luat cât mai puțin în bilanț, și în sfârșit — zice Dr. Mihu — eu totdeauna am fost de părere, să nu umflăm cifra „profitului” pe cât o poți umfla dacă vrei, ci mai bine să arătăm mai puțin, dar solid, sigur, și așa apoi chiar și în împrejurări grele poți merge cu el treptat înainte!

Toți au fost foarte mulțumiți de acest răspuns, și totuși acușele în acest punct se publică și după adunare, în „Activitatea”, ca „gravamene” la adresa conducerii institutului! Apoi e aci serioșitate?

2. Se zice că institutul „a pierdut” la o moșie cumpărată în Almaș (pe la Hațeg) 14—20.000 cor. Adevărul e, că institutul a câștigat după 34.000 în timp de 3 luni 4200 cor. la acea moșie! Că ar fi putut câștiga și mai mult, de o lună și o parcelă el însuși și după alt plan, cu alți oameni, asta poate fi posibil, dar tot așa posibil e și aceea, că putea și pierde! Cu ce nu s'a întemplat, e greu a face calculi. Așa am câștigat sigur. Că ofertul preotului Dancilă nu s'a putut lua în considerare e, că pe când s'a trezit și preotul să facă ofertă, pe atunci institutul încheiase deja act notarial public cu Buda Bela, și nu-l mai putea desface. Ear banca, fără a avea și cumpărători solizi deja adăți, nu cumpără nicăiri moșii, cu cari eventual să nu aibă ce face. Unde sunt mai mulți oferenti, frește, alege între ei. Dar aci când a venit ofertul al doilea, era prea târziu.

3. Că am pierdut față de Dr. Muntean 4200 cor., e fapt. I am dat și d-lui la timpul său procese de ale institutului, dar — zice Dr. Mihu — nici Direcțiunea nu mi-a

dat mandat, nici eu nu m'am gândit să-ți cer dlui Dr. Muntean declarație în scris, că primește procesele pe baza regulamentului băncii, ca adecă plata să-i fie aceea ce judecătoria îi va licuda. Dar dînsul cu atîta s'a mulțumit în toți anii cât ni-a servit, și de câte-ori ni-a făcut socoteala pentru ce-ți competea și ce a încasat, nici odată nu ni-a cerut peste licuidarea judecătorei nimic! Când însă noi ni-am deschis cancelarie proprie, în interesul clienților însași și a institutului, atunci dl Dr. Muntean ne-a improcesuat pentru încă câte 2—3 fl. de fiecare proces ce a avut dela noi în decursul tuturor anilor. Judecata i-a dat drept în exemplarul de probă ce a făcut, și așa i-am plătit încă 4200 cor., deși aci e de vină Direcțiunea ca și mine, și D-voastre însivă, că nu ne-am îngăduit mai bine față de dl Dr. Muntean; eu am declarat și declar, că restituiri însumi din al meu această pierdere, dacă D-voastre mă veți afla pe mine singur vinovat pentru neprecauțiunea noastră a tuturor.

Adunarea a respins ofertul dlui Dr. Mihu, de-a plăti din al său. (Dr. Mihu cu a sale voturi n'a votat la acest punct).

4. Sunt bănuți — zice Dr. Mihu — că am ridicat din banii d-lui R. Kaes 1896 cor. din întâia lui rată, știe Dumnezeu sub ce titlu... Acolo sunt documentele institutului, se vede. Când am luat noi finanțarea întreprinderii d-lui Kaes, d-sa ni-a prezentat o listă cu scadenții de-ale d-sale, avînd noi a le regula. Acolo eram și eu pus cu 1896 cor., căci îi vîndusem lemne la izurile d-sale la moară și la electrică. Mi-am luat deci pretensiunea proprie dela datoratul meu! (Și după această lămurire dovedită și recunoscută de adevărată, totuși acușă asta se publică și după adunare în „Activitatea”, ca motiv de — bănuți față de omenia d-lui Dr. Mihu! Foarte serioși acești gazetari.)

5. Am dat lui Dr. Klein o provizie de 480 cor. pentru-că ni-a mijlocit cumpărarea casei acesteia frumoase (fostul hotel Szechenyi). Da, pentru-că noi ani de zile am stat în tîrg cu proprietarul Wagner și nu ne-am ajuns la preț. Odată, în înțelegere cu colegii din Direcție, i-am mis lui Dr. Klein (advocatul dlui Wagner), să ne dea contract și tot, că-ți dăm provizia asta. Ni-a făcut, i-am plătit. Ce e așa grozav aci? Că nu aflăm pus pe hîrtie concludul? Dar eară, domnilor, aci casa însași, care vă place la toți! La ce dar atîta zgomot pentru nimic?

vremii și a drumului. Se faduliseră și Rușii, să nu ne primească tovarăși dintru început, și cu asta au împins războiul până în iarnă.

Până a fost podul peste Dunăre întreg și vremea bună, oștenii noștri aveau obișnuită hrană din casarmă. Mai la început găsiu și prin satele dimprejur de-ale mîncării.

Cei-ce erau ascunși prin șanțuri, cri erau străjeri apropiați de tot de linia focului turcesc, erau siliți să mîncănce numai vîne și pastramă, ori brînză. Au fost și vremuri, când pe ici, pe colo, pe dealuri mai depărtate de tabără, oștenii au mîncat zile întregi numai porumb copt pe jăratec. Prin-prejurul Plevnei erau multe porumbiști. Se vede că Osman dase porunca să nu se culeagă porumbul, ca să-l albă la zilele cele grele din urmă, căci pe la Sfântul-Dumitru porumbul era încă necules pe dealurile dintre Plevna și redute.

Erau isteți de alt-fel Români și mai puneau mâna pe vite de ale lui Osman. S'a întimplat nu odată, că tunarii au adus cu obuzele berbecii și oile Turcilor în tabăra noastră. Vedeau tunarii bunăcoră vr'un cărd de berbeci, pe cari li pășeau pe vr'un deal soldații turci, și aruncau obuze dincolo de cărd. Berbecii se spăriau și apucau spre tabăra noastră. Și dacă apucau de la un loc spre altă parte, li cărmuiau așa de bine cu

obuzele, că-i aduceau frumușel până unde erau înglotiți ai noștri.

Dorobanții porniți asupra Rahovei și a Vidinului au dus-o mai bine. Treceau pe lângă Dunăre tot prin sate românești nepuștite de Turci și neajunse până acum de oștiri, și găsiu să cumpere de toate. Ba erau primiți ca frați de sînge. Oștirii acesteia i-a fost mai ușoară viața și la Vidin.

Liniștiți și în odihnă deplină nu steteau în tabăra Plevnei decât cei prea oboșiți, după vr'o luptă. Toți ceilalți aveau de îndepănit fel de fel de lucrări.

Unii cutrețeau împrejurimile, ori căutând nutreț pentru ei și pentru vite, ori ispitind puterile dușmanului. Alții săpau șanțuri, așezau tunuri și steteau de pază.

N'aveau apă de beut și trebuiau să sape fântăni adânci și largi, n'aveau lemne de foc și se furiașu pe sub plumbii turcești prin păduri.

Unii săpau drumuri ascunse peste dealuri și prin văi, de la o tabără la alta, de se încrușeau drumurile ca o pînză de pîianjen, așa că puteai alerga de la o tabără la alta pe drumuri scurte și bune.

Toate erau drumuri acoperite și cereau săpătură multă. Lucrul acesta, al drumurilor acoperite, e așa:

Vrînd să mergi de la o tabără la alta, fie prin vale, fie pe deal, cauți să fi scutit de plumbii și de ghiulelele Turcilor. Ear

Turcii cu atîta iscusință își așezaseră redutele, încât nicăiri împrejurul Plevnei nu erau scutit de bătaia lor.

Românii săpară deci drumuri cu scutiri de pămînt. Câte ntr'un loc adânc, ca până'n brău, câte ntr'un loc mai puțin adâncit, unde era vr'un răzor ori vr'o ridicătură de pămînt. Ear din pămîntul săpat făceau părețe spre partea Turcilor.

Pe după părețele acesta se duceau oștenii în bună voe dintr'un loc într'altul. Părețele ridicat era așa de înalt, că și pe un călăreț îl acoperia scutindu-l de plumbii turcești. Ear de larg și de neted drumul era așa făcut, că puteau să meargă pe el tunurile și căruțele cu muniție, ori cu răniți.

În zilele din urmă ale Plevnei, când s'așteptau Românii și Rușii din zi în zi să vadă pe Osman eșind la larg, pe drumurile acestea au făcut oștirile nesfrîșite marșuri de la o tabără la alta, ca să le încerce lungimea. Nu se știa adecă, pe care parte va eși Osman cu oștile. Dar nu putea să iasă peste dealuri, ci numai strecurându-se de-alungul vr'unei văi, și erau șese văi la Plevna, pe unde și-ar fi putut strecura oștile.

De-aceea toată oștirea creștinilor s'a împărțit în șase tabere mari, păzind gurile văilor. Dar era vorba, că ori prin care vale va porni Osman cu al săi, toate oștirile creștine să s'adune acolo în calea lui, din toate cele-lalte cinci guri de văi.

De-aceea oștile noastre au tot făcut încercări. Astăzi își închipuiau, că Osman ieșe pe valea dinspre Răsărit, și toate oștile din cele cinci văi s'au adunat acolo. Măne își închipuiau că ieșe prin valea despre Apus. Și așa, prin toate șase văile.

Ori prin care vale ar fi eșit Osman, al noștri știau și ceasurile și minutele în care vor sosi celelalte oști creștine, ca să se împreune: cea din dreapta în patru ceasuri, cea din stînga în două și jumătate și așa mai departe.

Dar când a fost la adecă, în ziua eșirii lui Osman din Plevna, n'a fost nevoie să s'adune oștile noastre la un singur loc. S'a întimplat alt-fel, din pricina noastră a Românilor. Osman adecă, eșise pe valea cea mai largă, pe șosea, pe unde era mai departe de tabăra noastră, peste rîul Vidului.

Noi, în loc să alergăm ocolind dealurile, ca să ne împreunăm cu Rușii de dincolo de rîu, ca să stăm în fața lui Osman, ne-am luat de-adreptul pe urmele lui; am intrat în orașul Plevnei și i-am închis cărările. Osman, bătut de Ruși, s'a dat îndărăt peste rîu ca să între earăși în Plevna. Dar a dat de noi. Și așa bătut în spate de Români și în față de Ruși, el a închinat steagurile și s'a dat rob.

(Va urma.)

6. Afacerea salariului dlui Kaes e aranjată lămurit prin contract. (Arată cu contractul însoțit, cu lucrul în ordine).

7. Ni se aruncă, că risipim tacse pentru închiderea cassei. Lucrul e în ordine. Ar fi datorința directorului a fi prezent la închiderea cassei. Eu — zice Dr. Mihu, v'am declarat că nu pot fi tot aci, și am abzis în schimb de o mare parte de salariul ce mi-ar compete, și chiar adunarea gen. din anul trecut a încredințat, ca în lipsa mea să închidă cassa altă delegat al direcției pentru o marcă de 2 Cor. (1 Cor. pentru deschi-dere la 9 ore și 1 Cor. pentru închiderea la 5 ore). Așa s'a făcut, de aceea compet dlor N. Vlad, cele 18 coroane și dlui Orbonaș cele 558. Ale mele 6 coroane arătate ca luate peste salariu, sunt competență veche dinaintea adunării de an, care a făcut aranjamentul din vorbă. Deci nu s'a luat nimic pe nedrept și nu poate fi vorba nici de vre-o restituire. (Așa-i că după această lămurire documentată, are încă rost să publice afacerea, tot ca o afacere suspectă și neiertată a Direcțiunii?) Ba dl Dr. Mihu arată, că din 250 fl. ce-l compete pe primele 3 luni ale anului trecut, nici n'a ridicat decât 150, ear 100 fl. i-a lăsat în fa- vorul institutului. Nu cumva, zice d. sa, crede cineva că las suta ce-mi compete, și lăcomesc la 6 coroane ce nu mi-ar compe- te?"

8. Incercarea de-a pune pe mem- brul Direcțiunii Dr. Erdelyi, e earăși fără bun simț. Dr. Erdelyi voină să aibă un aran- giament frumos de lampe electrice în fru- moasa d-sale casă, și-a comandat din Pesta „luster“-ele (lampele însoțit cu brațele lor) fiind-că la Kaes în loc nu găsisă așa fru- moase precum doria să aibă. Lampele dela Pesta însă i-au venit purtând capsule (și roafele la care se așează perle luminătoare) de alt sistem, nu de sistemul de aici. După sistemul dela Orăștie, în capsulă pentru peară de 5 flacări, nu poți pune una de 10 fla- cări ori mai mare, pecând în alte orașe în aceeași capsulă prin peară mare ori mică, că se potrivește la șurub. Așezându-le în casă, dl Erdelyi a chemat pe Kaes să iee în seamă instalarea și să-i facă apoi so- coata. Kaes a observat (ceea-ce dl Dr. Erde- lyi nu știa) că lampele sunt de alt sistem și asupra capsulelor acestora a adus vorba înainte, cerând înlocuirea lor cu de cele a sistemului local, fiind-că cine ar vrea, ar putea face abuz de ele, dar nu s'a plâns nici-odată că doar' dl Dr. Erdelyi ar fi folo- sind de fapt pere de mai multe lumini de- cât ar fi înștiințat!

9. I-s'a mai aruncat dlui Dr. Mihu per- sonal că după schimbările depuse de el la banca, cambii luate dela particulari, cărora le vinde lemne sau scânduri, banca ar avé pierderi de sute de florenți. S'a dovedit cu act în adunare, de-o simplă scornitură ră- tăcioasă. Banca n'a pierdut încă nici un fi- nic după schimbările depuse de Dr. Mihu, de- cât și-a înmulțit prin acelea creditele so- lide!

Dar ce să mai lungim vorba? Aduna- rea în marea ei majoritate era dinainte si- gură, că toate acușele ridicate sunt gogoșe goale, că nimenea nu se revoltă la auzirea lor, ci mulți acționari eșiau afară sau tre- ceau în odăile laterale, fără nici o grije, până să treacă cutare „discurs“ infurtațat, — ear răspunsul directorului, Mihu a fost adeseori întrerupt de aclamări vii. Și pe urmă adunarea a votat încredere deplină direcțiunii și directorului respingând ridi- cola propunere a dlui Laurian Bercian, de-a amova direcția asta și a o pune sub acușă pentru atâtea incorectități!

Raportul direcțiunii și propunerile sale au fost primite cu câte 2700 voturi față de 1300 ale contrariilor ei. Dar și la 1800 vo- turi cum au ajuns? Așa, că, precum ne arată o scrisoare din un oraș unde „Arde- leana“ are un mare acționar, au scris în epistole private cele mai îndrăznețe scornit- uri pentru a spăria pe acționar, ca să le dee lor acțiunile contra direcțiunii actuale, — și pe deasupra de luni de zile târnoseșe persoane singuratic și direcția peste tot, în foaia lor, fără ca Dr. Mihu sau alții din cei atinși, să-i fi învrednicit de vre-un răspuns.

Acum odată scoatem la iveală răs- punsul dat de director în adunarea însoțit, forul competent, dar' încolo vedit fiind acum și pentru cei ce ar fi putut cădea în ispită de a crede ceva din „senzațiile“ Ac- tivității de aici, vedit fiindcă ce gogoșe neocapte sunt acelea, — ne vom vedé mai departe de lucru, și acești moderni înghi- țitorii de săbil și muncătorii de fec ai ziaris- ticiei noastre române, pot aștepta mult până să-i învrednicească cineva le alt răspuns, decât de meritată — ignorare, ce vedem că li-o arată cu drept cuvânt presa noastră acum și în cele „politice“, cu cari se chinuie.

Trei acționari.

Noutăți

Arad, 19 Aprilie n.

Consistor plenar. Eri, Joi s'a ținut consistor plenar diecesan sub presi- denția P. S. Sale d-lui Episcop Iosif Goldiș. S'a desbătut raportul general al Consistorului către Sinod, mai multe rapoarte de ale sinoadelor protopo- pești și Regulamentul afacerilor in- terne ale Consistorului, care s'a ad- mis, după desbateră specială.

Atragem atenția publicului nostru asupra reprezentațiunii tea- trale și musicale ce vor da în seara de Dumineca Tomei, în sala cea mare a hotelului „Crucea albă“, sodalit ro- mâni din Arad. Incuragearea și des- voltarea însens-național a acestei clase e sigur o poartă la inimă fiecare bun Român.

Din România Corpurile Legiuitoare vor fi convocate în sesiune extraordinară în ziua de 24 Aprilie. — Ca primar al Capi- talei a fost desemnat de guvern dl M. Fe- rechide, președintele camerei.

Adunare de învățători. Membrii des- pășământului Sibiu al Reun. Inv. gr. cat. d'n Archidieceza gr. cat. de Alba Iulia și Făgăraș, cum și toți doritorii înaintării și prosperării culturale a poporului român, sunt rugați a lua parte la adunarea de primăvară ce se va ținea Duminecă și Luni în 21 și 22 Aprilie st. n. a. c. în școala comunală din „Orlat“, — pe lângă urmă- torul Program: 1. La 9 ore participare în corpore la serviciul divin 2. Cuvânt de des- chidere. 3. Prelegere practică ce va fi la rând cu el. V. de Ioan Stoia învățător. 4. Alegerea unei comisii pentru încesarea taxelor (curente și reale). 5. „Cum are să se propună geogr. în el. III a școlilor nede- părțite“ disertație de: Isidor Mihaiu Inv. în Steneș. 6. Tractarea unui Nr. ce va fi la rând în el. I. de D-șoara Maria Simona inv. în Orlat. 7. „Cari sunt mijloacele prin cari se pot deda copiii a cerceta regulat școala“ dis. de Teodor Stoia inv. director în Vestem 8. Aprecieri ale prelegerilor și di- sertațiilor de sub p. 3, 5, 6 și 7. 9. Raport general. 10. Raportul casierului și biblio- tecarului. 11. Alegerea unei comisii pentru consurarea raportelor. 12. Satorirea budge- tului pro anul viitor de gestiune. 13. Ra- portul comisiunei exmise pentru redactarea unui proiect de statute, pentru înființarea unei Reuniuni de înmormântare a tuturor învățătorilor din Archidieceză. 14. Raportul comisiei pentru studiarea schimbării Regula- mentului Archidieceșan. 15. Raportul comi- siilor exmise. 16. Alegerea alor 2 membri verificători. 17. Eventuale propuneri. 18. Ale- gerea oficialilor. 19. Închiderea adunării. Leon Maior, președinte. Aurel Pinteș, notar.

Daruri pentru biserică. Ni-se trimit spre publicare următoarele sfaturi:

Poporenii bisericii gr.-or. române din Bătania de câțiva ani nu numai arată dragoste către biserică și neamul românesc, dar' arată și roada dragostei manifestată prin dăruirile ce le fac bisericii noastre. În anul trecut biserica noastră d'în Bătania a primit dela poporenii diferite obiecte dăruite în preț de peste 600 fl., ear' acum în Vineria mare și-a apus rodul copt și dulce al dragostei creștinești: poporeana Elena soția lui Iofia

Boariu, dăruind sfetel bisericii prea frumosul mormânt al Domnului nostru Ius Christos cu împodobirile necesare: icoana punerii în mormânt, 3 candele, o cruce și măsă- rișă, toate în preț de 110 fl. Pe acest mormânt alte femei l-au împodobit cu flori naturale, foarte frumoase, ear *Persida*, ne- poata fruntașului poporean *Eftimie Têrnovan*. l-a împodobit cu o prea frumoasă cunună făcută din flori artificiale. Nu este de lipsă, ca eu să laud nici pe dăruitoarea mormen- tului cu împodobirile lui, nici pe femeile cari cu flori naturale l-au înfrumusețat, cu atât mai puțin pe tinăra artistă a cununei făcute cu iscusita ei mână, căci toate aceste fapte de sine se laudă. Rog pe bunul Dumnezeu, ca aceste fapte să fie de îndemn și altora, căci mama noastră bise- rică are mare lipsă de mulți asemenea fi. — Bătania, la învierea Domnului 1901. Si- meon Cornea, preot gr.-or. român.

Paști cu zăpadă. Mai ales prin Ar- deal, Paștile au fost Paști cu zăpadă. Duminecă după ameză în Brașov și giur a fost o ploie rece urmată de ninsoare cu furtună, care a durat toată ziua și noaptea spre Luni. Zăpada a căzut în măsură în- semnată. Astfel a căzut zăpadă și pe la Sibiu și Făgăraș, făcând pagube în grădini și în câmpuri.

Un mecenat ungar. Se anunță din Dobrișin, că marele proprietar ungar *Kállay László* din comuna Földes, răposat subit zi- lele trecute, a testat comunei sale suna de 300.000 coroane.

În amintirea iubitorilor răposăți. D-na *Neaga V. Iosof*, văduvă preoteasă în Ti- lișea, a dăruit fondului creat de „Reuni- nea română de înmormântare din Sibiu“ pentru un an, suma de 2 cor. în amintirea răposatului seu soț *Vasile Iosof*, fost paroh în Tilișea.

„Reuniunea sodalilor români din Sibiu“ invită la concertul împreună cu teatru și joc, ce-l va aranjia Duminecă, la 8/21 Aprilie 1901, în sala cea mare dola „Gesell- schaftshaus“ din Sibiu. Corurile se dirigează de dl Candid Popa, învățător la școala de aplicațiune de pe lângă seminarul „Andre- ian“. O parte a eventualului venit curat este destinată fondului pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare. Din ședința comitetului „Reuniunii sodalilor români din Sibiu“, ținută la 10 Aprilie n. 1901. Victor Tordășianu, președinte. Ioan Apolzan, notar. Inceputul la 7½ ore seara. Prețul de în- trare: de familie (ă 3 persoane) 3 cor. 60 bani, pentru domni 2 cor. (membrii Reuniu- nei 1 cor. 60 bani), pentru dame 1 cor. 20 bani. Suprasolviri se primesc cu mulțumită și se vor chita publice.

Program: I. Concert: „Rugăciune“, cor mixt de W. Hampel; 2. „Romas buu codrului“, cor mixt de Mendelssohn; 3. a) „Din depărtare“, cor bărbătesc de Vorob- chievici; b) „Zorirea“, cor bărbătesc de G. Attenhofer; 4. a) „Scumpă dragă copi- lișă“, cor mixt de G. Dima; b) „Maș mărta“ cor mixt de T. Popovici; 5. „Hora Plevnei“, cor mixt de Gr. Ventură. II. Teatru: „Drumul de fer“, comedie cu cântece într'un act de Vasile Alexandri. După producțiune urmează joc.

Avis. Ni-se cere să publicăm urmă- toarele: După-ce din mai multe părți s'au făcut întrebări despre starea actuală a so- cietății comerciale pe acțiil „Mercur“ din Dej, subscrișiți licidatori prin aceasta ve- nim a aduce la cunoștința acționarilor inter- esați, că sus numita societate în adunarea generală ținută la 6 Noembrie 1900 n. a hotărât a se disolva prin licidare, alegând de licidatori pe subscrișiți. Agendele de licidare și eruarea afacerilor premerse imediat s'au început și sunt și astăzi încă în curgere. Spre deplină orientare va servi raportul despre rezultatul final al afacerilor terminate. Dar' și până atunci la proxima adunare generală, ce se va ține în anul curent, vom raporta detaliat despre cele

eruate din trecut, cât și despre mersul afacerilor dela începutul activității noastre. Dr. Liviu Mikșa, avocat; Augustin Pinteș, contabil; Iuliu Popp, comerciant; Alexan- dru Opris, comerciant, licidatorii societă- ții „Mercur“ din Dej.

Se află de vânzare zece acțiuni de ale Institutului de credit și eco- nomii „*Murșanul*“ din M.-Radna, cari se pot cumpăra cu prețul lor nomi- nal de coroane 200. — bucata. A se informa la Administrația ziarului nostru.

Vindere de casă și prăvălie. În co- muna Șistarovăț (cercul Lipovei) se află o casă cu prăvălie bine aranjată, cu birt, care există de 50 ani și care din cauza morții întem- plate în familie, se vinde din mână liberă, împreună cu un bogat aranjament de fri- gere de rachiu cu condițiuni favorabile.

Deoarece comuna noastră de peste 300 numere de case e curat românească, cu unica prăvălie, ar fi tare de dorit să poată deveni această prăvălie în proprie- tatea unui Român. — Deslușiri în scris pot să dau și eu:

Iuliu Barzu, învățător.

O firmă cunoscută în genero și re- comandabilă, în trăsuri pentru băeți, gi- amantane de voiaj, albituri pentru bărbăți, cravate, jucării pentru copii, și cadouri aca- modate de Paști la Porter Vilmos în Arad, prăvălie cu vânzare în coroane, ce și-a câștigat renume prin serviciul solid și pre- țuri ieftine, se recomandă această renumită firmă, care concurează cu ori-care alta.

ECONOMIE.

Prețurile cerealelor după bursa din 19 Aprilie 1901.

Grâu,	pe Aprilie 1901	Cor. 7.56—7.57
Grâu,	„ Octomvrie	7.69—7.70
Cucuruz,	„ Maiu	5.27—5.28
Cucuruz,	„ Iulie	5.39—5.40
Ovăș,	„ Aprilie	6.36—6.37
Secară,	„ Aprilie	7.61—7.63
Rapișă,	„ August	12.55—

per 50 kilograme.

Făina				
Nr.	0	1	2	3
Cor.	25.—	24.—	23.—	22.40
Nr.	4	5	6	7
Cor.	22—	21.—	19.60	17.20

per 100 de kilograme.

Făină roșie					
tărite:					
Nr.	0	1	II	II/B	III
Cor.	24—	23.60	23.20	19.20	17.40

Pășăioase	
Fasole:	Cor. 8.25—9.—
Mazăre:	10.50—12.50
Linte:	10.—15.—

după calitate.	
Semënța de cânepă:	9.25—9.75
Macul:	21.—24.—
Hirișcă:	Cor. 5.20—5.75

per 50 de kilograme.

Unsoare de porc,	Cor. 55.50 per. 50 kilogr.
Slănină:	Cor. 47—48

Semințe:	
Trifoiu roșu:	din anul 1900 Cor. 51.60.—
Lupînă:	40.—48.—
Mohor:	7.50—7.75

Prețurile la 19 Aprilie 1901

în piața din Arad.	
Grâu,	cu Cor. 7.—7.10
Cucuruz	4.80—4.90
Secară,	6.50—6.60
Orz,	5.50—5.80
Ovăș,	5.40—5.60
Semînța de mazăre	8.50—8.70
fasole după calitate	8.90—9.40

Editor. Aurel Popovici Bercianu. Red: răspuns: Ioan Russu Ștrianu.

Resultat minunat!

Absint		Alaş
Anisete	<p>Nu e mai dulce!</p> <p>ca lichorul de casă, pe care fiecare damă în mod ușor îl poate prepara.</p> <p>Prețul unei sticlețe e 60 fileri.</p> <p>care e de ajuns la prepararea unui litru de lichor fin.</p> <p>Vojtek și Weisz</p> <p>prăvălie de drogherie și parfumerie în</p> <p>ARAD.</p>	Nuel
Benedictin		Cafea
Chartreuse		Maraschino
Caracao		Portocale
Rum		Vanilie

Mulțumire generală!

378 9—10

Crema Margareta

este cel mai sigur mijloc pentru producerea, perfecționarea și conservarea

! frumuseței !

Acest minunat preparat nevătămător, curat și fără grăsime are un efect uimitor.

În câte-va zile face să dispară alunele, petele de ficat, coșii, jupuiturile, bibițele, punctele negre (comedonele) și toate afecțiunile pielii. Netezește încreșturile și ciupiturile de vârsat (bubat), având efect chiar și asupra celor mai înaintați în vârstă, carora le face pielea tinără și frumoasă.

Dr. Mosengeil și Metzger, renumiți profesori, vindecă încreșturile de pe obraji cu ajutorul masajului. Spre acest scop Crema Margareta este cea mai potrivită. Dacă se masează zilnic fața cu Crema Margareta, dispar nu numai alunițele, petele de ficat, și alte necurătenii de piele, ci și încreșturile, ciupiturile de bubat și alte anomalii cauzate prin bătrânețe, griji, boale etc. etc.

Un perservativ în contra arștei soarelui și a vântului.

Se poate și ziua întrebuința.

Pudra de dame Margareta 1 cor. 20 fil. 553 20—

Săpunul Margareta 70 fil.

Pasta de dinți Margareta costă 1 cor.

Regeneratorul părului, care produce culoare originală părului încăruntit, 2 cor.

Blondinisarea părului de orice culoare, prin care părul primește o culoare aurie, 1 și 2 cor.

Pomada tanochininică, cel mai bun mijloc spre cultivarea și creșterea părului, 70 fil. și 1 cor.

Resucitor de mustași Bohus de Vilagos, spre cultivarea mustașilor, 50 și 70 fil.

CLEMENT FÖLDES

Arad, strada Deák Ferencz Nr. 12.

Representant general pentru România:

Domnul Moritz Pollak București, Calea Văcărești Nr. 5.

Se află de vânzare la drogueriile: Brass, Economul & Co., M. Stoinescu, I. Tetzu, I. Zanfirescu și în en gros și detalii la Frații Albachary și la toate farmaciile.

Dovadă despre eficacitatea folosirii cremei Margareta o și următoarea epistolă:

D-lui Guterl Földes Kolomen, în Arad.

Folosesc demult Crema-Margareta. Primește simpatia mea pentru efectul bun al acestei creme.

București

Maria Ionașcu, artistă la Teatrul Național.

Feriți-vă de contrafacere!

Veritabil numai atunci dacă cutia poartă eticheta și marca mea de fabrică înregistrată!

Cel mai bun croiu!

Insoțirea CALȚUNARILOR din ARAD,

Strada-Bisericeii, Palatul Minorităților.

Singură în felul său ține în deposit numai fabricații proprii sau gătește la comandă

ghete pentru dame și bărbați,

cum și papuci pentru băieți și fete, apoi ghetă comode și alte soluri de încălziminte.

Toate acestea nu sunt lucruri de fabrică, dar' sunt mai ieftine și mai bune.

Comande din afară se execută prompt și cu prețuri moderate.

Trimitem și la casă ghetă de probă în orice timp dorit.

Aparat elastic pentru călcăie, invenția lui Löderer, căpitan de honvezi ung. reg., aplicabil atât la ghetă de dame, cât și la ghetă pentru bărbați, se poate avea numai dela noi.

Mare magazin de creme și lakk-uri în diferite culori.

Prețuri ieftine de necrezut!

Numai artiele de fabricație proprie!

Materie de calitate excelentă!

585 4—5

În-rul telefonului pentru oraș și comitat 10

Stimații mei cumpărători!

Nisuița mea a fost totdeauna ca se servească pe stimații și numeroșii mei cumpărători cu mărfuri bune, durabile, noi și după modă pe lângă prețuri avantajoase. Căci ce mi-a fost cu puțință în deosebi prin aceea împrejurare că atât cumpărările mele, cât și vinzerile, le mijlocesc mai cu seamă pe lângă plățirea în bani gata; nu vând cu solviri în rată! Circulațiunea cea mare în urma spriginului prea stimaților mei cumpărători, m'a pus în plăcuta pozițiune, ca prăvălia mea să o pot mări deja pentru a treia oară ear magazinul Pam provăzută din ambundanță cu cele mai noue și moderne

Țesături, cretoane, batiste franceze

și tot felul

de pânzături și ori-ce garnituri de masă

precum și

covoare, perdele și cuverturi de pat

astfel îndrănesc cu această ocazie se recomand atențiunei onor. mei cumpărători magazinul meu cu mărfuri noue, pe lângă cele mai moderate prețuri.

Când mai amintesc, că în grandiosul meu magazin se pot căpăta covoare dela 19 cruceri în sus. 3 perechi de ciorapi pentru dame numai cu un floren și perechi de mănuși de vară numai 22 cruceri și la comanda din provincie ce trec peste 10 floren, marfa se trimite francată și cu 5 procente scăzământ din preț român

Cu deosebită stimă

580 6—10

Hoffmann Sándor

în edificiul teatrului la „Rândunioă“ (a „Fecskehez“)

Orice marfă ce nu ar corespunde, se schimbă sau se restituie prețul ei.

Ciorapi făcuți de robii pentru dame, copii și bărbați mai estin ca ori unde.